

veto

onafhankelijk studentenblad

jaargang 46 nummer 7
17 februari 2020
tweewekelijks blad
erkeningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP | B-02817
BELGIE(N) - BELGIQUE

Honderd jaar eenzaamheid

ONDERWIJS

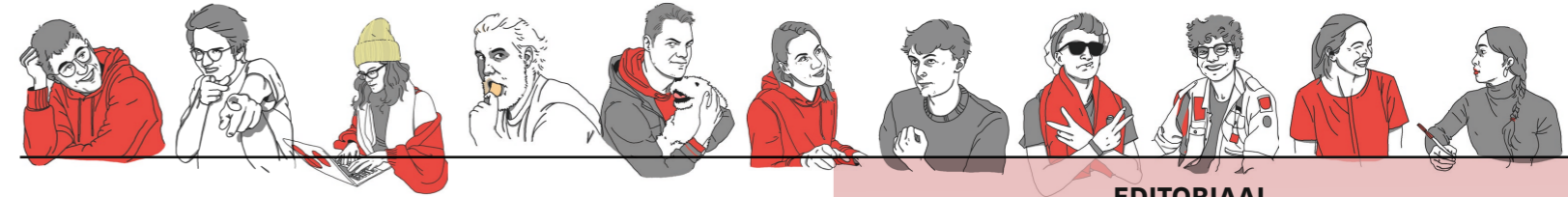
De student kan
geen Frans meer

STUDENT

Eenzaam in een
studentenstad

NAVRAAG MET XAVIER TAVEIRNE

'Ik maak minder
oogcontact op straat'

<i>Minstens 50 studiepunten voor eerstejaars</i>	4	ONDERWIJS
<i>Meer studievoortgangsbetwistingen</i>	6	ONDERWIJS
<i>Studenten kunnen geen Frans meer</i>	7	ONDERWIJS
<i>Schrijf het boek niet af</i>	8	OPINIE
<i>De Belgische imamopleiding zonder studenten</i>	10	SOCIAAL
<i>Ijkingsproeven sluiten mensen met een beperking uit</i>	13	SOCIAAL
<i>Erasmussers en de Brexit</i>	14	INTERNATIONAAL
<i>Heroriëntering</i>	15	STUDENT
<i>De crisis van onze hedendaagse werkeethiek</i>	16	SPLINTER
<i>Wonderzoek: het ziekenhuisklimaat</i>	17	ONDERZOEK
<i>Valentijn</i>	18	BEELD
<i>Het coronavirus</i>	20	INTERNATIONAAL
<i>Eenzaamheid bij studenten</i>	24	DOSSIER
<i>Artefact</i>	30	CULTUUR
<i>Xavier Taveirne: 'Ik maak minder oogcontact op straat'</i>	32	NAVRAAG

CARTOON VAN DE WEEK

door Anne-Leen Declercq

CIARA TAKES NMBS BY STORM

Ben Weyts de la Mancha

De Vlaamse regering trekt ten strijde tegen studieduurverlenging. Eerstejaarsstudenten zouden minstens 50 studiepunten moeten opnemen en voor minstens 50% geslaagd zijn, wie aan zijn master begint moet eerst grotendeels zijn bachelor hebben afgerond.

De vraag is: ligt de studieduurverlenging aan deze studenten? Cijfers die Veto kon inkijken suggereren van niet. Neem bijvoorbeeld het minstens-50-studiepuntenbeleid: de maatregel zou niet van toepassing zijn op werkstudenten of studenten met een speciaal statuut. Daardoor valt het grootste deel van de getroffen af en blijft nog een kleine, onbekende groep over. Het blijkt dat de onderhandelaars geen idee hadden van de grootte van deze groep toen ze de maatregel uitdachten. De cijfers zijn nog steeds niet bij het kabinet beland.

Of neem de 50% CSE-maatregel. De KU Leuven voerde in 2015 haar eigen 30% CSE-maatregel in. De motivatie was dat eerstejaarsstudenten die minder haalden amper nog een diploma behaalden. De universiteit bekeek een paar jaar later of een verhoging naar 40 of 50% CSE opportuun zou zijn. Ze oordeelde van niet: te veel studenten in die categorie herpakten zich.

De Vlaamse onderhandelaars hopen echter met hun 50% CSE-maatregel op een ander effect, namelijk op gedragsverandering: meer druk in het eerste jaar zorgt voor betere prestaties. Maar dan hadden ze beter even gebeld met de KU Leuven. Na de 30% CSE-maatregel bleven evenveel studenten onder de lat als voordien.

Het lijkt alsof de Vlaamse regering zelf de studieduurverlenging institutionaliseert met de 'harde knip' tussen bachelor en master: waarmee vul je je jaar wanneer je wacht om mastervakken op te nemen? In speciale gevallen zou je tot 30 studiepunten mogen meenemen, de bachelorproef uitgesloten. Klein probleempje: de bachelorproef bestaat in sommige richtingen niet en is juridisch niet gedefinieerd.

Gelukkig heeft het kabinet van minister Weyts zichzelf tot 2022 de tijd gegeven om de details van de maatregelen uit te werken. Terugkrabbelen lijkt echter geen optie: de minister heeft aangekondigd, de minister zal uitvoeren. Aan welke persoonlijke kost voor studenten ook – en hoe klein ook de verwachte werkelijke resultaten in termen van studieduur.

Het begint stilaan een bekend verhaal te worden. De regering ziet in een bepaalde groep studenten dé oorzaak voor studieduurverlenging. Deze windmolens worden reuzen en hun wieken worden armen. Ben Weyts hijst zich in het harnas om galopperend de onderwijskwaliteit te redden van de flexibiliseringsgoeroes en de pretpedagogen.

We zagen het bij de retoriek tegen de klimaatspijbelers. Door het onderwijsveld kon je het gezucht horen: waar blijft het beléid? Bij het aankondigen van een zevende jaar dat al bestond? Of het stopzetten van een project voor getraumatiseerde vluchtelingenkinderen?

Op zich kan een minister die zijn eigen windmolens creëert geen kwaad, mocht er niet zoveel randschade zijn. Hele groepen studenten zullen niet meer mogen (her)inschrijven, ondanks hun redelijke kans om een diploma te halen. Dan heeft men 'tenminste iets gedaan'. Maar zijn de reuzen geveld?☹

Tijs Keukeleire is redacteur onderwijs. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

Vlaamse Regering wil eerstejaars minstens 50 studiepunten laten opnemen

De Vlaamse regering wil eerstejaarsstudenten minstens 50 studiepunten laten opnemen omdat ze anders studievertraging oplopen. Aan sommige instellingen kunnen de effecten significant zijn.

door [Tijs Keukeleire](#)

Rechtenstudent Robin* nam in zijn eerste jaar twee vakken minder op. 'Dat was om het water te testen, om te zien of de gok die je waagt het wel waard is', zegt hij. In principe kan zoiets niet: aan de KU Leuven neem je het hele programma op als eerstejaars. Of je kan tussen de 25 en 35 studiepunten opnemen als 'halftijdse' student.

Robin deed dat en schreef zich officieel in voor maar de helft van zijn vakken. Het tweede semester nam hij toch alles op. 'Zonder dat lichtere eerste semester had ik misschien meer herexamens gehad. Maar let op: ik heb zeker de kernvakken opgenomen zoals inleiding tot de rechtswetenschap. Enkel wijsbegeerte, Romeins recht, en Frans stelde ik uit.'

Studieduurverlenging

Het zijn dat soort situaties die de Vlaamse regering in de toekomst wil vermijden door studenten minstens 50 studiepunten te laten opnemen. Robin loopt immers een kleine studievertraging op: hij studeert minstens een half jaar langer. Om dat half jaar te vullen, kan hij beroep doen op de boeiende korf keuzevakken of stage doen bij een advocatenkantoor. 'Dit was dus zeker geen slecht idee.'

'Er zouden bij ons geen studenten zijn die getroffen worden door de maatregel'

[Ilse De Bourdeaudhuij](#), directeur Onderwijsaangelegenheden UGent

In de Vlaamse maatregel zouden uitzonderingen voor werkstudenten of studenten met een speciaal statuut blijven bestaan. De getroffen groep aan de KU Leuven – de groep die onder de 50 studiepunten zit én geen statuut heeft – is erg

klein. Deze groep doet nu beroep op individuele uitzonderingen van de faculteit.

De UGent denkt ook weinig last te ondervinden. 'Er zouden bij ons geen studenten zijn die getroffen worden door de maatregel,' meent directeur Onderwijsaangelegenheden Ilse De Bourdeaudhuij. Elke student zonder speciaal statuut moet immers 60 studiepunten opnemen in het eerste jaar. En ook aan de UHasselt is de groep studenten die start met minder dan 50 studiepunten miniem.

Uitzonderingen

De groep die minder dan 50 studiepunten opneemt zonder een speciaal statuut, doet nu beroep op individuele uitzonderingen. Een KU Leuven-student die voor zijn ouders zorgt en een lichter studieprogramma wil, kan dat nu krijgen van de faculteit volgens het Onderwijs- en Examenreglement. Het voornaamste risico van de nieuwe wetgeving is dat die de ruimte voor uitzonderingen beperkt.

Tine Baelmans, vicerector Onderwijsbeleid van de KU Leuven, ziet dat echter niet meteen gebeuren: 'Wij gaan de minister met cijfers een goed beeld geven van de huidige situatie, zodat eventuele maatregelen ook de gewenste gevolgen hebben. Ik ga ervan uit dat ook bij eventuele decreetswijzigingen uitzonderingen voor welbepaalde situaties mogelijk blijven.'

In een reactie zegt het kabinet van de minister van Onderwijs dat ze niet direct kijken naar uitzonderingen bovenop die voor werkstudenten en studenten met speciaal statuut: 'Als je er te veel begint toe te staan, is je maatregel op den duur helemaal uitgehold.' Het kabinet benadrukt anderzijds dat de nieuwe regeling nog uitgewerkt moet worden en er nog geen inhoudelijk keuzes zijn gemaakt.

UAntwerpen en VUB

Aan de UAntwerpen en de VUB is er op dit moment geen minimum aantal studiepunten die een eerstejaarsstudent moet opnemen. Er zijn dus

meer studenten die een kleiner studiepakket opnemen in het eerste jaar zonder een speciaal statuut. Zij zouden getroffen worden door de maatregel, tenzij ze een statuut kunnen aanvragen.

Er is niet echt een gezicht te plakken op de groep getroffen in heel het Vlaamse hoger onderwijs (de maatregel geldt ook voor de hogescholen): zijn dat studenten met een moeilijke thuisituatie, of juist voornamelijk studenten die hun eerste jaar minder zwaar maken?

'Als je er te veel begint toe te staan, is de maatregel op den duur helemaal uitgehold'

Kabinet minister Ben Weyts (N-VA)

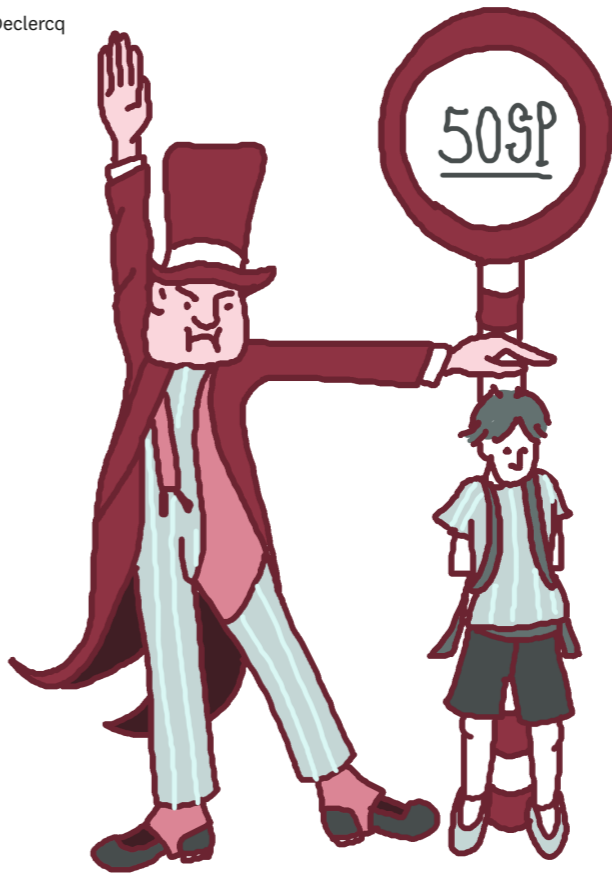
De maatregel werd uitgedacht tijdens de Vlaamse regeringsonderhandelingen zonder een duidelijk beeld van de groep of de grootte ervan, zo geven onderhandelaars aan. Ze hadden enkel cijfers van hoeveel studenten minder dan 50 studiepunten opnemen, maar niet van hun statuut. Die cijfers worden nu verzameld door de instellingen en kon *Veto* inkijken. Ze zijn nog niet bij het kabinet beland.

2022

De minister stelt gerust: 'We zorgen wel dat we een goed beeld hebben van de getroffen groep voor we de maatregel invoeren. We verzamelen altijd eerst veel informatie – dat is ook waarom we niet zomaar alle maatregelen aan het begin van de legislatuur invoeren.'

De nieuwe studievoortgangsmatregelen – die ook de 50% CSE-maatregel en de 'harde knip' tussen bachelor en master zullen bevatten – zouden tegen 2022 klaar moeten zijn. In de tussentijd zal

© Anne-Leen Declercq

het onderwijsveld naar alle verwachting voor meer instellingsvrijheid en uitzonderingsmogelijkheden ijveren bij het kabinet.

De maatregel werd uitgedacht zonder een duidelijk beeld van de groep of de grootte ervan

Tine Baelmans van de KU Leuven ziet niet echt de meerwaarde in van uniforme studievoortgangsmatregelen: 'Als we weten dat er een superieure maatregel is, dan moeten we die in eer en geweten implementeren met alle Vlaamse universiteiten samen. Als het niet duidelijk is, dan moet je de context meenemen en de instellingen de vrijheid laten.'

Flexibilisering

De minister ziet in de maatregel echter ook een manier om de flexibilisering in het hoger onderwijs tegen te gaan: 'Voor onderwijsinstellingen

is het interessant om zo flexibel mogelijk te zijn. Dat is ergens ook een verkoopargument, maar dat komt met een prijs voor de maatschappij en de student.' Met de maatregel bakent de regering duidelijk de regels af.

Voor Tine Baelmans zitten studievoortgangsmatregelen echter altijd in een hele context: 'Er zijn altijd verschillen tussen hoe instellingen omgaan met het eerste jaar. Studenten zijn daarvan goed op de hoogte en kunnen kiezen voor een bepaalde instelling.'

Baelmans gaat wel akkoord met de geest van de maatregel: een student neemt in zijn eerste jaar best het hele pakket op. 'Een onderwijsprogramma van 60 studiepunten moet doenbaar zijn als voltijds studietraject, daar houd ik aan vast. Als het programma voor niemand lukt, zitten we met een probleem bij de instroom of bij de opleiding zelf. Maar als het voor een individuele student – werkstudenten of studenten met speciaal statuut buiten beschouwing gelaten – niet lukt, dan is de opleiding wellicht (nog) niet geschikt voor die student.'³

*Robin is een gefingeerde naam..³

onderwijskortjes>
actuele verschuivingen in het onderwijslandschap

Onderwijskortjes

door [Tijs Keukeleire](#)

Bibliothekenplan: meer leercentra, minder collecties

Uit voorlopige plannen blijkt dat de groep Humane Wetenschappen voluit voor digitalisering gaat. Fysieke bibliotheekcollecties zouden van de rekken naar depots gaan, en de bibliotheek van Theologie en Religiewetenschappen zou in het voorlopige plan de verzamelaar worden van het bibliothecair erfgoed. Er wordt gedacht aan een tweede onderwijscentrum zoals Agora, op de plaats van het Psychologisch Instituut aan de Tiensestraat. De faculteiten Wijsbegeerte, Theologie en Rechtsgeleerdheid uiten bedenkingen.

Lees meer op [veto.be](#)

259.017

Nooit eerder telde Vlaanderen zoveel studenten in het hoger onderwijs: 259.017. Dat komt vooral omdat hogescholen en universiteiten de meeste graduaatsopleidingen hebben overgenomen van het volwassenonderwijs. Hierdoor stijgen de studentenaantallen van de meeste universiteiten en hogescholen, behalve de Hogere Zeevaartschool (-10%) en LUCA School of Arts (-4%). De nieuwe graduaatsinschrijvingen buiten beschouwing gelaten, is de VUB de grootste stijger in het landschap met 10% meer inschrijvingen tegenover 2018-2019.

Leerlingen uit steinerscholen minder slaagkans

Uit cijfers opgevraagd door Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang) blijkt dat leerlingen uit steinerscholen een lager studierendement hebben dan gemiddeld in het eerste jaar: 71,44% tegenover 81,8% voor de professionele, en 60,8% tegenover 68,8% voor de academische bachelor. Ze kiezen ook minder vaak voor een opleiding aan een universiteit of hogeschool. Tegelijkertijd zijn de inschrijvingen in het steineronderwijs de voorbije zes jaar met zo'n 24 procent gestegen.

Aantal studievoortgangsbetwistingen stijgt weer

De hoeveelheid gebruikelijke studievoortgangsbetwistingen op Vlaams niveau is vorig jaar weer gestegen. Dat zegt daarentegen niet direct iets over de juridisering van het hoger onderwijs.

door [Tijs Keukeleire](#)

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbetwistingen krijgt al jaren te maken met een groeiend totaal aan verzoeken. Maar dat kwam vooral door een stijging bij de 'leerkrediet-procedures': studenten die wegens overmacht leerkrediet terugvragen na mislukte examens, omdat ze bijvoorbeeld ziek waren.

Tegelijk daalde sinds 2014 het aantal 'gebruikelijke' studievoortgangsbetwistingen (examenbetwistingen, deliberatiedossiers, weigering van inschrijving ...). Dat cijfer ging van 252 naar 183 op vier jaar tijd. Vorig jaar steeg het aantal weer, tot 216.

Geen pieken

Jim Deridder, voorzitter van de Raad, zegt dat de stijging vorig jaar niet op één specifiek oorzaak valt vast te pinnen: 'We zien een gewone spreiding, geen piek bij bepaalde instellingen. Ik denk dus dat het om een normale toename gaat.'

De Vlaamse cijfers geven maar een beperkt beeld: een procedure daar moet altijd voorafgegaan zijn aan een interne procedure bij de instelling zelf. Aan de UGent waren er meer verzoeken vorig jaar. 'We hadden vorig jaar 631 interne beroepen, een stijging van 32', zegt Nathalie Depoorter, ombudspersoon van de UGent. 'Dat is echter verwaarloosbaar op onze circa 600.000 examens per jaar.'

Het aantal studenten dat achteraf naar de Raad stapte bleef aan de UGent quasi constant: van 25 naar 24. 'Van ons zal de stijging dus niet komen', zegt Depoorter.

Juridisering

Heeft deze stijging van de betwistingen te maken met de juridisering van het onderwijs? Sabien Lust, juridisch adviseur bij de directie Onderwijsaangelegenheden van de UGent, meent dat dit niet noodzakelijk zo is: 'Die juridisering manifesteert zich op veel fronten. Als instelling maar ook als docent moet je je aan steeds meer regels houden, je fiches nauwgezet invullen enzovoort.'

Lust zag de voorbije tien jaar het Onderwijs- en Examenreglement (OER) van instellingen een pak dikker worden door steeds gedetailleerdere

en complexere wetgeving. 'Als je je aan alle regels houdt, heb je geen beroep. Het komt pas in de cijfers wanneer je mogelijk iets fout hebt en een beroep aan je been hebt.'

Dylan Couck van de Vlaamse Vereniging van Studenten vindt de cijfers ook niet bijster veelzeggend: 'Rechtszekerheid is veel belangrijker dan dat meer studenten in beroep zouden gaan. Het is beter om discussiepunten op voorhand uit te sluiten dan nadien een juridische procedure te moeten opstarten.'

Meer rechtspraak

Mogelijk is de beperkte stijging vorig jaar een tijdelijke opstoot in de lange dalende evolutie. De jarenlange daling kwam volgens Couck doordat er meer rechtspraak is ontwikkeld. Vooraf weet een student beter wat zijn kansen zijn op een gunstig oordeel door gelijkaardige voorbeelden uit het verleden.

Aan de andere kant past een instelling haar gedrag aan wanneer een student gelijk krijgt op Vlaams niveau. Dat betekent namelijk dat er op instellingsniveau, bij het interne beroep, een fout is gebeurd. Sabien Lust bevestigt: 'Na een uitspraak van de Raad gaan wij intern ook remedië-

ren, en passen wij waar nodig onze "rechtspraak" op intern beroep of zelfs ons OER aan.'

Bewijslast omgedraaid

Nog een reden voor de jarenlange daling ziet Lust bij de deliberatiedossiers. De voorbije jaren is de rechtspraak daar wat gedraaid: 'Vroeger moest een instelling aantonen dat het wel een juiste beslissing had genomen en dat een student dus niet alle opleidingscompetenties had behaald; nu moet de student bewijzen dat die wel alle competenties heeft behaald.'

In die regeling is je gelijk halen als student veel moeilijker geworden, waardoor de Raad nauwelijks nog deliberatiedossiers inwilligt. Bijgevolg trekken ook minder studenten naar de Raad voor die dossiers.

Leerkredietprocedures

Al sinds 2014 stijgen ondertussen de overmachtdossiers bij de Raad. Daarbij vordert een student leerkrediet terug dat die door overmacht heeft verloren. De stijging is waarschijnlijk vooral het gevolg van een grotere bekendheid van de procedure en aanmoedigingen door instellingen om ze te doorlopen.⊘

© Anne-Leen Declercq

Docenten trekken aan de alarmbel: de student kan geen Frans meer

Van extra vakken Frans tot een bindende ijkingsproef, verscheidene plannen liggen op tafel om het niveau bij de Vlaamse student op te krikken.

door [Emiel Roothoof](#)

Het is niet goed gesteld met de talenkennis van studenten hoger onderwijs, menen docenten Frans. In een interuniversitaire nota bepleiten ze een bindende ijkingsproef, met mogelijke vrijstelling van inleidende vakken.

Aan de UHasselt hebben ze de daad ook bij het woord gevoegd: studenten aan de faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen zullen zich vanaf volgend jaar mogen verwachten aan een vak algemeen Frans, naast hun cursus economisch Frans. In heel Vlaanderen, van lager tot hoger onderwijs, blijft onze tweede meest gesproken landstaal een struikelblok. Maar wat doen we daaraan?

Een vastberaden KU Leuven

Ook aan onze universiteit heerst het buikgevoel al zo'n vijftien jaar, aldus professor Nathalie Nouwen, docent Frans aan het Instituut voor Levende Talen. Volgens Nouwen is de slinger te ver

naar vaardigheden doorgeslagen, een discussie die ook in de politiek duidelijk op de voorgrond treedt.

Een extra vak Frans zoals de UHasselt dat zal inrichten is geen oplossing voor Nouwen, maar louter een verschuiving van het probleem: 'We hebben een structurele oplossing nodig die zich situeert op de lagere niveaus.' Het secundair en het lager onderwijs dus.

De vakgroep Frans heeft niet stil gezeten. Naast een introductiecursus in september, kunnen studenten ook gebruik maken van een digitaal oefenplatform en is er een tandemproject met studenten uit Louvain-la-Neuve. In *Het Nieuwsblad* noemde Nouwen de situatie nog 'rampzalig', maar na de recente aandacht ziet ze de toekomst rooskleuriger in: 'Het feit dat dit nu op de agenda komt, is alleen maar een goede zaak.'

Flexibilisering of back to basics?

In de Wetstraat krijgt de Franse kwestie de laatste tijd ook meer ruchtbaarheid. Maar in een

vergadering van de Onderwijscommissie van het Vlaams parlement waren de meningen over de aanpak verdeeld.

'De teneur vanuit de onderwijskoepels: kennis is niet zo belangrijk'

[Koen Daniëls](#), Vlaams parlements lid N-VA

Aan rechterzijde hield N-VA-parlements lid Koen Daniëls een pleidooi voor de klassieke klascontext, minder flexibilisering en meer aandacht voor kennis. Aan linkerzijde klaagde Elisabeth Meuleman (Groen) de eenzijdige aandacht voor STEM-richtingen (*Science, Technology, Engineering and Mathematics, red.*) aan.

Uit een gesprek met *Veto* bleek Daniëls drie belangrijke oorzaken te zien voor het probleem. Ten eerste heeft hij het over de achteruitgang van basiskennis: 'De teneur vanuit de onderwijskoepels was: kennis is niet zo belangrijk.'

Ten tweede is er het feit dat men in vele scholen Frans permanent evalueert, 'dan kunnen we het de student niet verwijten niet over die basiskennis te beschikken'. Ten derde is er het lage niveau bij de leerkrachten lager onderwijs. Vandaar pleit hij ook voor vakleerkrachten Frans in de vroege schooljaren.

Elisabeth Meuleman is het fundamenteel oneens met haar collega. 'Bij de N-VA heerst een verkrampte houding ten opzichte van meertaligheid. Ze zeggen wel altijd dat de kennis van andere talen een troef is, maar uiteindelijk blijven ze die zien als concurrentie voor het Nederlands, wat een foute assumptie is.'

Bovendien kan ze zich niet scharen achter de klassieke, schoolse aanpak. Taalverwerving begint volgens Meuleman met een taalbad, waar de interesse voor het Frans al spelenderwijs wordt aangewakkerd. Ze zou dan ook graag scholieren sneller met de Franse taal laten kennismaken.⊘

© Anne-Leen Declercq

Schrijf het boek niet af

Er zijn plannen om de bibliotheken van Humane Wetenschappen tegen 2040 te veranderen in *learning centres*. De fysieke collecties zouden daardoor verdwijnen of verhuizen naar depots. **In een open brief vragen professoren en studenten uit verschillende disciplines om het papieren boek niet op te geven.**

De visie van de Campusbibliotheekraad Humane Wetenschappen op de toekomst van haar eigen bibliotheken (veto.be 11/2) neigt naar een uitverkoop, toch wat betreft het papieren boek. De nood daaraan wordt toegeschreven aan veronderstelde andere en nieuwe eisen bij gebruikers, die echter zelf niet lijken gehoord. Twee zaken liggen op tafel: een centralisering van alle bibliotheekcollecties die nu onder facultaire vlag varen en een versnelde evolutie naar digitale bronnen, ten koste van het fysieke boek dat, indien het erfgoedwaarde heeft, als dusdanig zal worden bewaard, en anders zal verdwijnen. Beide beleidslijnen zijn volgens ons problematisch en getuigen van misvattingen omtrent de rol van boek en bibliotheek.

Sinds de uitvinding van de boekdrukkunst in de 15e eeuw is het boek de allesbepalende motor van het intellectuele leven. De nieuwe technologie zorgde voor een enorme prijsdaling en dus voor een wijde democratisering van wijsheid en kennis, waardoor het manuscript snel verleden tijd werd. Men lijkt nu te denken dat de digitale bronnen op dezelfde manier het gedrukte boek zullen verdringen - in de hoofden van de Campusbibliotheekraad lijkt het al zo ver.

In zoverre de beschikbaarheid van digitale bronnen die democratisering verder zet, valt die alleen maar toe te juichen: men kan van aan de keukentafel met een muisklik de halve wetenschappelijke literatuur tevoorschijn toveren, iets waar de middeleeuwse *'wandering scholars'* alleen maar van konden dromen. Wij verzetten ons echter met klem tegen de gedachte dat die vooruitgang zich in exclusiviteit moet meten met het traditionele gedrukte boek en de traditionele bibliotheek.

In de nieuwe visie van de Campusbibliotheekraad wordt het fysieke boek tot een louter erfgoedobject herleid, weg van zijn functie als dagelijks instrument. Dat is niet onschuldig: een erfgoedobject heeft alleen maar de functie om bewaard te worden, en kan juist daarom niet worden gebruikt. Terwijl - men moet maar eens rondkijken in bibliotheken, op treinen en in koffiebars - het boek nog steeds een levend object is, dat gelezen wil worden. Koffievlekken en ezelsoren zijn onvermijdelijke sporen van het intellectuele gevecht dat lezen vaak is.

En hoe goed digitale bronnen ook zijn voor de nabijheid - dat gevecht, zo cruciaal, met name in de geesteswetenschappen, neemt achter de computer een andere vorm aan, en wordt er niet altijd ten volle gevoerd. Te beginnen met het zoeken zelf: Limo geeft alleen weer wat je expliciet zoekt, in een bibliotheek kan je grasduinen door de rekken en vind je ook wat je niet zoekt. Hetzelfde geldt voor het veelgebruikte *ctrl+f*. Digitaal lezen

beperkt zich vaak tot het gericht scannen naar argumenten die je punt ondersteunen - zo wordt het risico op *confirmation bias* groot. Ook geeft de afhankelijkheid van digitale bronnen nog meer macht aan uitgevers. Zij zetten elk jaar de prijs van het abonnement.

Het gaat niet zozeer over de evolutie naar meer digitalisering op zich, het gaat erom dat de nieuwe bibliotheekvisie die evolutie actief versnelt. Inderdaad, via digitale bronnen heb je toegang tot zowat heel de klassieke literatuur - ideaal om zaken op te zoeken - maar is er iemand die Cicero's redevoeringen of Vergilius' *Georgica* geheel leest achter een scherm? Laat staan de *Kritik der reinen Vernunft*, de brieven van Paulus of *Das Kapital*. Al is het maar omwille van het comfort en het overzicht. Zeker wat betreft primaire werken. En uiteraard omwille van de schoonheid en de charme. *Le plaisir du texte* bestaat ook in *le plaisir du livre*.

Een bibliotheek is tegelijk een rustpunt en het kloppend hart van een faculteit. Dat opsluiten in een virtuele wereld heeft verregaande gevolgen. We kunnen verzanden in een discussie over de mythische brand van de bibliotheek van Alexandrië - of recenter de universiteitsbibliotheek die tweemaal heeft gebrand. Maar het internet is even goed kwetsbaar, bewijze de voortdurende cyberaanvallen. Onfeilbare kennisdragers bestaan niet, kennis is altijd kwetsbaar. Juist daarom heeft het tastbare van het boek, de echte bibliotheek iets onovervangbaars.

Na de verwoestingen tijdens de wereldoorlogen zijn van over de hele wereld boeken aan Leuven geschenken, de bibliotheek kreeg zelfs een vermelding in het Verdrag van Versailles. Een fysieke ruimte en collecties zijn onontbeerlijk. Onze bibliotheken zijn een zichtbaar visitekaartje, wereldwijd geroemd. Praktische argumenten - de nood aan blokplaatsen - wegen daar niet tegen op. Men kan niet verwachten dat nieuwe noden binnen dezelfde oppervlakte worden gelenigd: er is geen *trade-off* tussen boekenkasten en blokplaatsen, en die mag er ook niet van worden gemaakt. Blokken vereist een tafel en een stoel. Die kunnen overal worden geplaatst.

Wie het boek afschrijft, maakt de werkelijkheid armer. De universiteit zou bij uitstek de plaats moeten zijn waar boek en literatuur naar waarde worden geschat. Een universiteit die zonder debat en zonder reflectie toegeeft aan de ontleding is de wereld op zijn kop. Raken aan datgene wat haar essentie en identiteit uitmaakt - het boek, de bibliotheek - een kamikazeactie. Laat het boek en de bibliotheek hun plaats naast de e-bron. In een digitaal artikel zou een 'J'Accuse!' nooit zo sterk klinken.3

De universiteit zou bij uitstek de plaats moeten zijn waar boek en literatuur naar waarde worden geschat

© Anne-Leen Declercq

Deze brief wordt gedragen door:

Bryan Beeckman, onderzoeker Bijbelwetenschap
Prof. Barbara Baert, Kunstwetenschap
Prof. Reimund Bieringer, Bijbelwetenschap
Prof. Roland Breeur, Fenomenologie en Hedendaagse Continentale Wijsbegeerte
Prof. Paul Cortois, Metafysica, Godsdienst- en Cultuurfilosofie
Prof. Geert Claassens, Nederlandse Literatuur
Prof. Stefaan Cuypers, Logica en Filosofie van de Wetenschappen.
Vincent Cuypers, student wijsbegeerte en sustainable development, voormalig redacteur opinie Veto Em.
Prof. Herman De Dijn, Metafysica, Godsdienst- en Cultuurfilosofie
Ellen De Doncker, student Bijbelwetenschap
Prof. Dirk De Geest, Nederlandse literatuur
Ewoud De Sadeleer, studentenvertegenwoordiger NFK, HIW, onderwijsraad, Letteren 2014-16
Prof. Rob Faesen, Geschiedenis van Kerk en Theologie
Prof. Wim François, Geschiedenis van Kerk en Theologie
Prof. Dirk de Geest, Nederlandse Literatuur
Prof. Yves de Maeseneer, Theologische en Comparatieve Ethiek
Prof. Peter De Mey, Systematische Theologie en Religiewetenschap
Prof. Johan De Tavernier, Theologische en Compa-

ratieve Ethiek en decaan Theologie
Prof. Frederiek Depoortere, Pastoraaltheologie en Empirische Theologie
Anke Devyver, student wijsbegeerte, vertegenwoordiger Faculteitsraad HIW en POC Philosophy
Prof. Anthony Dupont, Geschiedenis van Kerk en Theologie
Michiel Geussens, student wijsbegeerte, praeses NFK
Prof. Michèle Goyens, Kwantitatieve Lexicologie en Variatielinguïstiek
Prof. Tim Heysse, Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie
Valerie Hufkens, Student Wijsbegeerte, vertegenwoordiger POC Philosophy
Prof. Rudi Laermans, Sociologie
Prof. Mathijs Lamberigts, Geschiedenis van Kerk en Theologie
Prof. Bénédicte Lemmelijn, Bijbelwetenschap
Prof. Matthias Lievens, Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie
Prof. Bart Maddens, Instituut voor de Overheid
Prof. Annemarie Maeyer, Systematische Theologie en Religiewetenschap
Prof. Jan Opsomer, Antieke, Middeleeuwse en Renaissancefilosofie
Prof. Geert Roskam, Griekse Studies
Prof. Stefan Rummens, Ethiek, Sociale en Politieke

Filosofie
Prof. Matthias Storme, Handels- en Insolventierecht
Streven, de voltallige redactie
Prof. Stéphane Symons, Metafysica, Godsdienst- en Cultuurfilosofie
Prof. Eibert Tigchelaar, Bijbelwetenschap
Prof. Bernard Tilleman, Economisch Recht en decaan Rechtsgeleerdheid
Prof. Stephan Van Erp, Systematische Theologie en Religiewetenschap
Ana Van Liedekerke, student Wijsbegeerte en Westerse literatuur, hoofdredacteur Veto
Prof. Luc Van Liedekerke, Bedrijfsethiek
Prof. Gerd Van Riel, Antieke, Middeleeuwse en Renaissancefilosofie en decaan Hoger Instituut voor Wijsbegeerte
Prof. Katlijne Van der Stighelen, Kunstwetenschappen
Prof. Wim Vandewiele, Pastoraaltheologie en Empirische Theologie
Prof. Alain Laurent Verbeke, Familiaal Vermogensrecht en Contractenrecht
Prof. Joseph Verheyden, Bijbelwetenschap
Prof. Johan Verstraeten, Theologische en Comparatieve Ethiek
Prof. Bart Vervaeck, Nederlandse literatuur

Nog geen studenten in Belgische imamopleiding

Het werd een werk van lange adem, maar sinds vorige week heeft België een eigen imamopleiding. Die komt er na samenwerking van de KU Leuven en AFOR, een instituut opgericht door de Moslimexecutieve.

door [Daan Delespaul](#)

De KU Leuven biedt zelf enkel het seculiere gedeelte van de opleiding aan: 38 studiepunten met een curriculum van recht, geschiedenis en religiewetenschappelijke basisvakken. Het theologische luik valt in handen van de vzw AFOR, waarmee de KU Leuven een protocolovereenkomst sloot. Dat AFOR werd specifiek voor dit doel opgericht in samenspraak met de Moslimexecutieve, het vertegenwoordigende orgaan van moslims in België. Naast het toekennen van een getuigschrift voor haar eigen vakken heeft de KU Leuven geen verantwoordelijkheden voor het traject. De imamstudenten behalen overigens niet hun geaccrediteerd diploma aan de KU Leuven, hoewel zij zich formeel wel inschrijven aan de universiteit via een diplomacontract.

'Wij hebben geen zeggenschap over wat er binnen het religieuze gedeelte van de opleiding gebeurt', aldus Pierre Van Hecke, vicedecaan Onderwijs aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen. 'Minister Geens wilde echter ook een academische vorming binnen de imamopleiding. Dat kon met vakken die wij reeds aanboden.' Deze vakken zijn overigens expliciet niet-theologisch, hoewel de KU Leuven ook een Master in de Wereldreligies met een optie Islam aanbiedt. 'Dat heeft te maken met scheiding van kerk en staat, het is niet aan ons om bedienaars van een eredienst op te leiden.'

Deadline gemist?

Vicepremier Koen Geens maakte zich in de eindejaarsperiode nog sterk dat de eerste imam-

studenten in februari aan de opleiding konden beginnen. De KU Leuven mikte destijds op zo'n dertig studenten bij de aanvang daarvan. Navraag bij de Faculteit Theologie toont nu dat er zich nog geen studenten hebben ingeschreven. Ook online is er nog geen informatie over de opleiding te vinden. De deadline van februari lijkt daarmee niet gehaald.

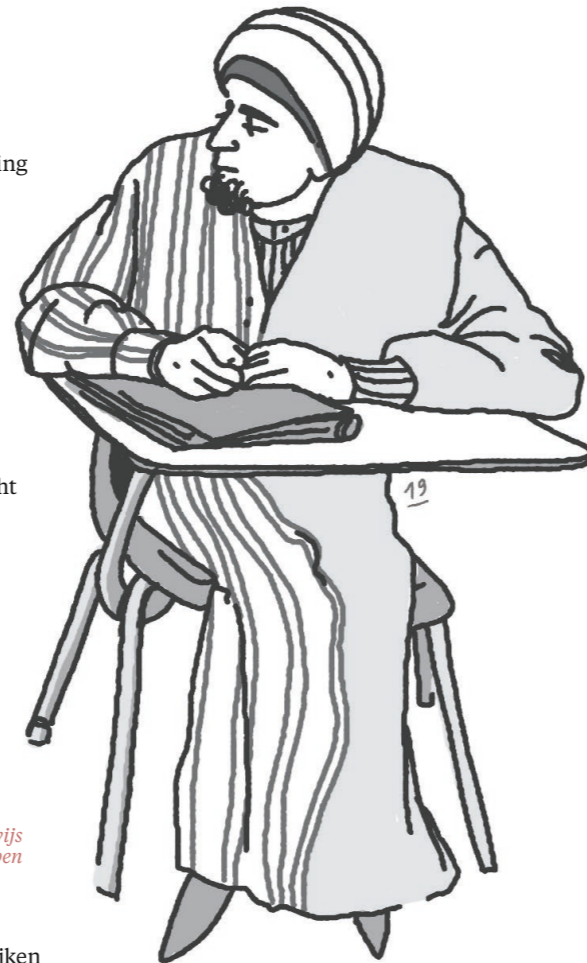
Vicedecaan Van Hecke bevestigt dat er geen nieuwe vakken werden ingericht

'Wij hebben geen zeggenschap over wat er binnen het religieuze gedeelte van de opleiding gebeurt'

[Pierre Van Hecke](#), vicedecaan Onderwijs faculteit Theologie en Religiewetenschappen

voor de opleiding. De problemen lijken zich dus eerder te situeren bij de partner van de universiteit, AFOR. Rond dat AFOR stonden van begin af aan veel vraagtekens, vooral rond haar ideologische neutraliteit.

Net tegen die invloed lijkt de vzw niet bestand. De ondervoorzitter van het instituut is Coskun Beyazgül, ook directeur van de Belgische branche

© Anne-Leen Declercq

van Diyanet, het Turkse Ministerie voor Geloofszaken. Diyanet, dat zo'n 73 moskeeën in België beheert, is omstreden: het promoot een erg nationalistische lijn van de Islam en is sterk verbonden met president Erdoğan's AK-partij. Van AFOR-voorzitter Salah Echallaoui is geweten dat

'Een moskee is een gebedshuis, het is geen vertegenwoordiging van een land'

[Nordine Taouil](#), Imam

hij eveneens aan het hoofd staat van de vzw Rassemblement de musulmans de Belgique waarvan *La Libre Belgique* in het verleden meldde dat ze samenwerkt met autoriteiten in Rabat om de 'Marokkaanse Islam' te promoten.

De keuze voor prominente figuren uit de Marokkaanse en Turkse gemeenschap lijkt vooral een manoeuvre om tegemoet te komen aan de twee dominante moslimgemeenschappen in België, maar wekt op zijn minst het vermoeden van politieke inmenging. Een telefoontje naar Nor-

dine Taouil, een invloedrijke Antwerpse imam, maakt meteen duidelijk dat dat niet naar de wens van alle moslims is: 'Van die leden is geweten dat zij banden hebben met hun land van herkomst. Onze bezorgdheid is dat ze daarmee niet de Belgische samenleving dienen. Een moskee is een gebedshuis, het is geen vertegenwoordiging van een land.'

Kerk en staat

De imamopleiding moest net een tegenwicht bieden tegen politieke inmenging, vooral in de vorm van de vele 'importimams' die België rijk is. Het schaars aantal imams dat België telt, zijn immers vaak buitenlandse imams die naar ons land werden gebracht om de erediensten te verzorgen. Die imams hadden regelmatig nauwe banden met de autoriteiten in hun thuisland en werden niet zelden uitgestuurd om als een actief politiek wapen om een nadrukkelijke Islamitische lijn te verspreiden. Niet onlogisch dus dat Vlaamse Moslims al jaren pleiten voor een onafhankelijke en ideologisch neutrale opleiding in eigen land: zij willen een Islam die bij hun Europese omgeving past en voor alle Belgische moslims toegankelijk is.

Niet alleen vertegenwoordiging is een probleem, een te politieke Islam kan ook de kwa-

De KU Leuven mikte op zo'n dertig studenten bij de aanvang

liteit van de opleiding flink aantasten. Volgens Taouil is het door de verschillende moslimgemeenschappen in België geen evidentie een aangemaakte geloofslijn uit te denken die aan alle Belgische moslims tegemoetkomt. Het idee dat AFOR een representatief beeld van die Belgische moslim vertegenwoordigt klopt volgens hem niet: 'Enkelen die de leiding hebben binnen de Moslimexecutieve hebben het besluit genomen. Dit brengt het instituut en de democratie in gevaar.'

Naast dat gebrek aan democratie lijkt AFOR nu ook haar onderwijzende taken niet na te kunnen komen. Ook op het kabinet van Minister Geens kan men weinig kwijt over de problemen binnen de vzw: 'Daar gaat de Moslimexecutieve over, wij kennen een scheiding van kerk en staat.'

De vzw AFOR kon niet bereikt worden voor commentaar.☞

KICK CHALLENGE

Business plan wedstrijd met focus op impactvol ondernemen

Van idee tot realistisch businessplan
Coaching op maat
Hands-on workshops
Prijzenpot

Meer info op www.kuleuven.be/kickchallenge

Verder studeren?

Keuze uit meer dan 40 bachelor-, master-, manama- en postgraduaatsopleidingen

AL EEN DIPLOMA?

Dan kun je misschien **vrijstellingen** krijgen om sneller een (ander) bachelordiploma te behalen.

Een aantal opleidingen van de Faculteit Letteren biedt interessante **verkorte trajecten** aan voor wie reeds een vooropleiding in het hoger onderwijs volgde.

MASTEROPLEIDINGEN MET BREDE INSTROOM

- arabistiek en islamkunde
- bedrijfscommunicatie
- culturele studies
- Digital Humanities
- Europese studies
- meertalige communicatie (Antwerpen of Brussel)
- westerse literatuur

VERKORTE BACHELORTRAJECTEN

- arabistiek en islamkunde
- archeologie
- Chinese studies
- geschiedenis
- Japanse studies
- kunstwetenschappen
- musicologie
- taal- en letterkunde

ONTDEK AL ONZE OPLEIDINGEN

www.arts.kuleuven.be/studeren

BEZOEK ONS OP DE VERDERSTUDEERBEURS

22 februari 2020, Universiteitshal

www.verderstudeerbeurs.be

artikel > Significant minder studenten met handicap starten lerarenopleiding na invoering instapproef

IJKINGSPROEVEN VERDRINGEN STUDENTEN MET HANDICAP

Na de uitrol van de niet-bindende instapproef voor leraren, startten er beduidend minder studenten met een fysieke handicap aan de opleiding. Zulke proeven zouden nochtans de norm moeten worden in Vlaanderen.

door [Daan Delespaul](#)

Slechts zes studenten met een handicap begonnen in 2018 aan een opleiding tot leraar. Dat terwijl er het jaar voordien nog 46 studenten met datzelfde statuut aan zo'n opleiding begonnen. De scherpe daling wijst in één richting: de invoering van de niet-bindende ijkingsproef die in de tussentijd werd ingevoerd.

De instapproef is geen 'harde' toelatingsproef, maar een niet-bindende test die beginnende studenten zou moeten helpen het niveau van hun te verkiezen studierichting beter in te schatten. Het gebruik van die ijkingsproeven ligt al een tijdje onder vuur. Hoewel de toetsen een goede voorspeller zijn voor het studiesucces van een student, zou het de verdere democratisering van het hoger onderwijs in de weg staan.

Eerder wees een rapport van de VLIR (*Vlaamse Interuniversitaire Raad, red.*) al aan dat meisjes significant minder geneigd zijn te starten na een negatieve ijkingsproef. Datzelfde lijkt nu ook het geval te zijn voor studenten met een handicap. 'Deze cijfers tonen alvast aan dat instapproeven een groot risico inhouden bepaalde groepen uit te sluiten van het hoger onderwijs', meent SP.A-fractieleider Hannelore Goeman, die de cijfers opvroeg bij Onderwijsminister Weyts. 'Er kan geen sprake zijn van een algemene invoering van niet-bindende toelatingsproeven zonder eerst een grondige evaluatie van de negatieve effecten van zo'n proef', aldus Goeman.

De nieuwe Vlaamse regering verduidelijkte in haar regeerakkoord nochtans de ambitie om die proeven in te voeren voor heel wat meer opleidingen in het hoger onderwijs. Momenteel zijn

ze enkel verplicht in de bachelor burgerlijk ingenieur(-architect) en de verschillende lerarenopleidingen. Minister Weyts erkent zelf de problematiek bij de lerarenopleiding, maar wenst

'Volgens deze cijfers houden instapproeven een groot risico in bepaalde groepen uit te sluiten'

[Hannelore Goeman](#), Vlaams SP.A-fractieleider

'voor alle doelgroepen in te zetten op een betere werving van potentiële studenten'. De minister hoopt via gerichte acties een diverser lerarenkorps aan te trekken, zonder aan de ijkingsproeven zelf te sleutelen.

Wel meer op Erasmus

Het kabinet van minister Weyts gaf eveneens cijfers vrij over de internationale mobiliteit van studenten met een beperking. De afgelopen jaren werd er fel ingezet op het faciliteren van een buitenlandse studiekeerperiode voor studenten met een beperking, onder meer in het kader van het 'Brains on the Move'-actieplan. Over een periode van twee jaar verdubbelde die groep van 57 tot 117 studenten in het academiejaar 2017-2018. Een deel van die stijging kan wel verklaard worden door een algemene groei van het aantal Erasmusstudenten. De procentuele groei van deze groep (van 0,63% naar 0,75%) blijft daarvoor miniem.Ⓜ

door [Vincent Cuypers](#)

In een park bij mij in de buurt is er, midden in een bospartij, een wat vervallen stenen amfitheater. Een beetje zoals bij de oude Grieken. Ik ging er laatst even zitten om tot rust te komen, maar werd plots verrast door een uiterst boeiend spektakel. Enkele vogels streken neer op het podium en brachten, onder begeleiding van een kraaienkorps hoog in de bomen, hun spel. Het was me niet helemaal duidelijk of het een komedie of een tragedie betrof – wat is ook het verschil? – maar wel bevatte het stuk een duidelijk patroon. Steeds wanneer de vogels enkele kruimels ontdekten, dan namen ze rustig de tijd om die op te eten. Wanneer de kruimels op waren, begonnen ze mekaar echter zenuwachtig achterna te lopen en te pikken, tot ze weer enkele kruimels zagen en hun aandacht weer even richtten op de maaltijd.

Zoals zo vaak met dingen in de natuur is de gelijkenis met de mens treffend. Zolang er kruimels te rapen vallen, loopt alles vlot. Maar als het werk gedaan is en de maaltijd voorbij, raken we geïrriteerd en beginnen we mekaar lastig te vallen. Dat is geen nieuwe gedachte: de Franse filosoof Pascal zei reeds dat het ongeluk van de mens erin bestaat dat hij niet in staat is gewoont in een kamer rustig op een stoel te zitten. Voortdurend is de mens op zoek naar verstrooiing, en als hij niet wordt beziggehouden, dan gaat hij jagen, vergoekt hij zijn fortuin of begint hij een oorlog. Het streven naar vrijheid van economische beslommingen is edel – de tijd van Daens wil niemand terug – maar het nadeel van vrijheid, zo zou men kunnen stellen, is dat men ook vrij is om domme dingen te doen.

In die zin is het tekenend dat volgens Aristoteles in zijn *Poetica* suggereert dat de beste tragedies er niet in bestaan dat de personages een of ander verschrikkelijk leed overkomt waar ze niets aan kunnen doen – zo'n dingen horen nu eenmaal finaal bij het leven. Een echte tragedie bestaat er volgens hem in wanneer een in op zich moreel goed mens een stommeit begaat die verschrikkelijk leed veroorzaakt. Vrijheid is iets moois, maar het moet met verstand worden geconsumeerd. Daarom is het elke keer een opluchting, om bij de oude Grieken te blijven, als de Olympische vlam weer ontstoken wordt. Het Olympische vuur is immers de ideale lichtbak die voor een tijdje onze aandacht kan trekken en ons voor de vermoeiende vrijheid beschermt. Tijdens de Spelen begin je immers geen oorlog, dat wisten de Grieken al. De moraal van het door de vogels gespeelde stuk was dus duidelijk: wie altijd zonder doel is, is een vogel voor de kat.Ⓜ

Erasmussers kunnen (voorlopig) ook na Brexit op beide oren slapen

De Brexit van 31 januari verhindert geen studieverblijf voor studenten uit de EU in het VK voor de komende twee semesters, en vice versa. Of dat na 1 januari 2021 nog zo is, blijft hoogst onzeker.

© Anne-Leen Declercq

houden, door bijvoorbeeld van het VK een partnerland te maken zoals Noorwegen', stelt vicerector Internationaal Beleid Peter Lievens. Zogenaamde partnerlanden (niet-EU) dragen bij tot de gemeenschappelijke pot van bepaalde EU-programma's (Erasmus +, HE...), zodat wetenschappers uit hun land onder gelijke voorwaarden financiering kunnen aanvragen als onderzoekers van EU-lidstaten. Grote maar: zij hebben niets te zeggen over de regels van deze programma's.

In januari hebben wij een informatievergadering gehad in Brussel, waar onder meer de Britse ambassadeur en Belgische onderhandelaars aanwezig waren en wij onze visie gaven. Overleg met Britse universitaire partners, georganiseerd in het netwerk Universities of the UK, hebben we ook in universitaire netwerken zoals LERU (League of European Research Universities). Maar de eigenlijke onderhandelingen worden politiek gevoerd, dat ligt bij Barnier en Johnson', vertelt Lievens.

'Er is zeker een verband tussen ons succes en het feit dat Britse universiteiten zo succesvol zijn'

door Pieter Jespers

Klokslag middernacht, 31 januari 2020: het Verenigd Koninkrijk verlaat de Europese Unie. Wat volgt is een transitieperiode waarin niets verandert; noch het Erasmus+ programma, noch het onderzoeksprogramma Horizon Europe (HE). Tot zover het goede nieuws. Want wat er na de transitie op 1 januari 2021 gebeurt, blijft onduidelijk.

De politiek beslist, niet de academie

'De academische wereld, langs beide kanten, zou graag de huidige intense samenwerking be-

houden, door bijvoorbeeld van het VK een partnerland te maken zoals Noorwegen', stelt vicerector Internationaal Beleid Peter Lievens. Zogenaamde partnerlanden (niet-EU) dragen bij tot de gemeenschappelijke pot van bepaalde EU-programma's (Erasmus +, HE...), zodat wetenschappers uit hun land onder gelijke voorwaarden financiering kunnen aanvragen als onderzoekers van EU-lidstaten. Grote maar: zij hebben niets te zeggen over de regels van deze programma's.

EU zegt nee tegen cherry picking

EU-programma's lopen pas van zodra alle akkoorden over mogelijke participaties door niet-EU landen zijn afgerond. En deze kunnen op hun beurt pas worden afgesloten als het partnerland een akkoord heeft over haar algemene houding tegenover alle programma's. EU-Commissaris voor onderzoek en innovatie Mariya Gabriel heeft al laten optekenen dat ook het VK als niet-EU land deze procedure zou moeten doorlopen. Met andere woorden, er wordt niet met het VK gepraat over Horizon 2021-2027 of Erasmus+ vooraleer een algemeen akkoord wordt bereikt over deelname aan andere EU-programma's.

Slecht nieuws voor het VK. Want, zo legt Lievens uit: 'De verdeling van de middelen gebeurt op basis van objectieve evaluaties van onderzoeksprojecten; dus op excellentie. Dat is puur competitief en wil zeggen dat Britse universiteiten meer middelen uit deze fondsen haalden dan de bijdrage eraan van het VK. De EU zal niet zomaar toelaten dat dit blijft in de nieuwe regeling.'

Goede zaak voor de KU Leuven?

'Je zou kunnen denken dat dat een goede zaak is voor de KU Leuven,' vertelt Lievens. 'We staan nu op plaats vijf wat betreft het binnenhalen van Europese financiering, waarbij drie van de vier universiteiten die voor ons staan Brits zijn. Als het VK niet meer meedoet, staat alleen de Universiteit van Kopenhagen nog voor ons.'

Toch stelt Lievens dat het eigenlijk veel beter is voor de KU Leuven om de Britten aan boord te houden van de EU-wetenschapsprogramma's: 'Ongeveer twee derde van alle projecten die wij binnenhalen hebben minstens één Britse partner. Er is dus zeker een verband tussen ons succes en het feit dat Britse universiteiten zo succesvol zijn.'

Volgens waarnemers zijn de zeven maanden, die volgen nadat Barnier zijn definitieve marge kent, veel te kort en ook Lievens ziet tijdsgebrek als een groot struikelblok: 'Als de transitieperiode ongewijzigd blijft, moeten we eigenlijk tegen de zomer al weten wat er gaat gebeuren.' De zaken worden volgens Lievens verder bemoeilijkt door-

Peter Lievens, vicerector Internationaal Beleid

Ook wie van richting verandert, bereikt zijn bestemming

Duizenden eerstejaars hebben zich door hun eerste lessen en examenperiode geworsteld. Tegenvallende punten of niet, sommigen zullen zich afvragen of dit wel dé richting is voor hen.

door Mathilde Dams

Gestart als burgerlijk ingenieur-architect, afgestudeerd als dokter

Esther (25) merkte al in het eerste semester dat ze de vakken van de opleiding burgerlijk ingenieur-architect minder interessant vond dan verwacht. 'Ook in de eerste examenperiode vond ik de leerstof van vrienden boeiender.' Toch slaagde Esther voor al haar vakken. 'Maar als ik keek naar de inhoud van de rest van de opleiding, zag ik er tegenop om dat nog vier jaar verder te doen.'

Hoewel geneeskunde altijd een tweede optie was, deden de resultaten en een fijne vriendengroep in de les haar twifelen: 'Ik keek er niet naar uit om opnieuw te beginnen als eerstejaars. Bovendien leek een jaar extra studeren toen dramatisch, maar nu zit ik er niet meer mee in.'

Studenten die zich in haar worsteling herkennen raadt Esther aan zich goed te informeren over wat een andere studierichting inhoudt. 'Ik ben met vrienden lessen gaan volgen. De titel van een vak zegt op papier niet zo veel.'

Esther is ondertussen afgestudeerd, en heeft er geen spijt van dat ze een jaar ingenieur gevolgd heeft: 'Als ik het nooit had geprobeerd, was ik misschien blijven tobben.'

Niet geslaagd voor het ingangsexamen geneeskunde

Yousra's (20) plan was de opleiding geneeskunde te volgen, maar daar stak het ingangsexamen een stokje voor. Op korte tijd bedacht ze een plan B en in september startte ze met communicatiewetenschappen. 'Toen we het vak inleiding tot de communicatiewetenschappen kregen, ging er bij mij een alarmbel af. Ik vond het helemaal niet zo interessant.'

Gelukkig was er een ander vak dat haar wel boeide: politicologie. 'Ik begon in mijn vrije tijd allerlei informatie op te zoeken en naar De Afpraak te kijken.' Na het eerste semester stapte Yousra over naar politieke wetenschappen. 'Ik ben heel blij dat ik in één opleiding heb kunnen proeven van beide vakken,' vertelt ze. 'Een examenperiode is altijd lastig, maar ik dacht nu: dit wil ik écht kunnen'

Voor twijfelende studenten heeft Yousra nog wat advies: 'Laat je nooit tegenhouden door wat

anderen denken. Het is jouw toekomst, zij gaan niet moeten studeren waar jij voor kiest.'

Van arabistiek en Islamkunde naar politieke wetenschappen

Laura* (22) begon te twifelen tijdens de eerste examenperiode van haar tweede bachelor. 'Ik sukkelde wat met mijn gezondheid en miste soms contacturen van vakken, met als gevolg dat ik heel wat moest inhalen. Ik stond voortdurend onder druk en had niet het gevoel dat ik de energie die ik erin stak weer terug kreeg.' Toen ze aan het aarzelen sloeg, is ze met studenten gaan praten die wel vlot slaagden voor het vak.

Met de ombudsdienst zocht ze een richting die meer bij haar interesses aansloot bij en wat minder contacturen had. Zo kwam ze uit bij politieke wetenschappen: 'Voor ik besliste heb ik ook met veel vrienden gepraat die politieke wetenschappen volgden.'

© Mo Bourgeois

Ook Laura is gelukkig met haar keuze: 'Ik heb nu meer tijd voor mijn andere vakken en ook meer tijd naast het studeren.'

'Heroriëntering is niet het einde van de wereld'

Laura

'Wie twijfelt raad ik aan terug te kijken naar het afgelopen jaar. Zie je jezelf op die manier nog voortdoen voor een aantal jaren? Onthoud ook dat het niet zo erg is om van richting te veranderen. Heroriëntering is niet het einde van de wereld.'

*Laura is een gefingeerde naam.

De crisis van onze hedendaagse werkethiek

Werken, werken, werken, werken, eten, werken, werken, werken, werken, slapen, slapen, slapen, werken, werken, werken, werken, werken, werken, werken, werken, werken, eten, werken, werken, werken, slapen.

door [Emiel Roothoof](#)

Het is 16 januari. Ik zit twee minuten in de zetel, heb een serie opgezet en zit wat chips op te smikkelen. Rechts van mij een tafel waarop mijn cursus, notities en nog uren noeste arbeid in het vooruitzicht. Even kan ik genieten van de rust, de cinematografische beelden en de geroosterde aardappelschijfjes. Maar dan overvalt het me: het schuldgevoel. 'Moet jij niet aan het studeren zijn?' Ik kijk naar mijn boeken en zit in een tweestrijd. Zonder dat ik het goed beseft, klap ik mijn laptop dicht. Even later zit ik al terug aan mijn bureau. Because the grind never stops.

Het hierboven beschreven geestestaferaal is de lezer waarschijnlijk niet vreemd. De examenperiode is voor velen onder ons een tijd van eeuwige dilemma's, knagende schuldgevoelens en immense druk. Misschien toont zich daar ons masochistisch kantje. 'Pijn is fijn', of met de beperkte woordenschat van de bodybuilder: no pain, no gain. Wat we hier aan het werk zien, is een vreemd mechanisme. Ik noem het de hustle-cultuur, ofwel toxische productiviteit. Het valt me zwaar de maatschappij waarin in leef ziek te zien, verdorven door een allesvernietigende drang naar superlatieven.

Vanaf de Industriële Revolutie heeft de arbeidende mens afgedaan. Wij zijn louter vehikels geworden van een grotere macht, bionische werkpaarden klaar voor het slachthuis. In zijn meesterwerk *Surveiller et punir* analyseert Michel Foucault de westerse maatschappij door bij wijze van metafoor het gevangeniswezen ten tonele te brengen. Zijn begrip van het panoptisme beschrijft perfect onze huidige werkethiek, namelijk het gevoel te hebben langs overal bekeken te worden. Dat gevoel van constante controle hebben we geïnternaliseerd, waardoor wijzelf de disciplinerende instantie zijn geworden.

Toen James T. Adams in 1931 het begrip van de 'American Dream' introduceerde, waren de VS 'the place to be'. De New Deal van Franklin D. Roosevelt had de uitgestrekte federatie er terug bovenop geholpen. Het ging de Amerikanen voor de wind, maar tot dan toe bleef de rijkdom veelal beperkt tot de blanke, mannelijke elite. In de jaren 30 kwam daar verandering in. Vanaf nu werd ook de arme boer uit Montana en de

ambitieuze klerk uit Kansas aangemoedigd om mee te werken aan 'het epos van Amerika'. De samenleving nam de vorm aan van een meritocratie, waar iedereen (lees: nog steeds alleen blanke mannen) alles kan bereiken, als je er maar hard genoeg voor werkt.

Het is geen 'rocket science' hier het gevaar in te zien. Als we succes onafhankelijk gaan zien van afkomst en klasse, maar alleen als resultaat van hard werk, dan lopen we het risico af te glijden naar een visie op verlossing en verdoemenis die weinig oog heeft voor de realiteit. Een bedelaar op straat zal geen medelijden meer opwekken, zijn armoede een teken van luiheid.

Het is overduidelijk dat wij de waarden van het neoliberalisme tot onszelf hebben genomen. De meritocratie en de American Dream zorgen ervoor dat we ons volpompen met cafeïne, en onszelf broodnodige uren slaap onthouden, want zoals Margaret Thatcher ooit zei: 'Sleep is for wimps.' Niettemin is het wat goedkoop de schuld volledig in de schoenen van het kapitalisme te schuiven. Ook het bolsjewisme heeft in de twintigste eeuw lelijk thuisgehouden. Mogelijk was het daar nog erger: aangezien men leefde in een klasseloze samenleving, had men geen excuus niet hogerop te geraken.

Als West-Europeanen hebben wij ons sinds het Amerikaanse succesverhaal steeds gespiegeld aan andere, productievare naties. Nu is dat Oost-Azië. Elk jaar wanneer de PISA-resultaten bekend worden gemaakt, spelen Singapore, Japan, China en Zuid-Korea de streversrol van de klas met verve. Wij als inwoners van het gespleten België zitten met de handen in het haar, achterop hinkend in de intellectuele wedloop.

Wil ik hier nu een pleidooi houden voor mediocriteit? Neen, maar wel dit: we moeten allemaal wat minder de perfectie nastreven. Wees niet jaloers op Japan met hun recordaantal zelfdodingen! Gun China toch hun hersendodende welvaart! Laat de Amerikanen toch zwemmen in hun arrogantie! Wees geen Luminusmanetje dat luistert naar Meneer Meer! Laten we gaan naar een herwaardering van het dolce fare niente, naar een samenleving waar we niet leven om te werken, maar werken om te leven. ☺

De Splinter bevat een mening van de auteur. Ze bevat niet de mening van de redactie.

De dilemma's van het ziekenhuisklimaat

Het binnenklimaat van ziekenhuizen is een belangrijke factor in het comfort van patiënten. Onderzoek aan de KU Leuven probeert nieuwe inzichten te verkrijgen in de aanpak van dit klimaat.

door [Benno Debals](#)

Het comfort van patiënten in ziekenhuizen hangt niet alleen af van materiële kenmerken, zoals de bedden of de goede assistentie van dokters en verplegers. Een aangenaam binnenklimaat, waarmee onder andere de luchtkwaliteit, temperatuur en geluidsniveaus wordt bedoeld, heeft ook een grote invloed op het welzijn van patiënten. Een van de onderzoeken van de onderzoeksgroep Research(x)Design van het departement Architectuur van de KU Leuven heeft daarom als doel dat binnenklimaat verder te bestuderen.

De mens is geen sensor

Sara Willems, doctoraatsonderzoeker van dit topic, legt uit in welke mate dit binnenklimaat een effect heeft op patiënten: 'Het binnenklimaat kan het comfort, welzijn, gezondheid en de productiviteit van de gebruikers beïnvloeden. Dat kan weerslag hebben op fysiologisch vlak, zoals hoofdpijn of een droge huid. Maar ook op psychologisch vlak zien we gevolgen, zoals stemmingsveranderingen van een patiënt. Dat alles samen kan de gemiddelde verblijfsduur van de patiënt beïnvloeden.'

Een belangrijk aspect bij dit onderzoek is het inzicht dat er geen eenduidige relatie is tussen het meten van temperatuur, geluid en andere prikkels, en de effectieve ervaring van patiënten bij diezelfde prikkels. Voor gebouwen worden er richtlijnen opgesteld voor bijvoorbeeld welke temperatuur aangenaam is, hoeveel licht er het best is, wat de luchtkwaliteit moet zijn, hoeveel geluid er mag zijn enzovoort. Er wordt opgemerkt dat zelfs als gebouwen aan die richtlijnen voldoen, de patiënten toch niet altijd even tevreden zijn.

Sensoren kunnen niet zomaar de zintuigen van de mens simuleren. Sensoren meten vooral hoeveelheden, zoals geluidsniveaus en lichtniveaus. 'Mensen gaan ook zelf actief op zoek naar informatie in hun omgeving en gaan dus kijken wat stimuli betekenen voor hen.' Zo kunnen patiënten aangename geluiden ervaren of onaangename geluiden, maar kan het zijn dat een sensor voor beide geluiden eenzelfde hoeveelheid meet. Het is dus niet enkel de hoeveelheid die bepaalt

hoe iemand een prikkel ervaart.

'Daarom proberen wij nu bouwfysische inzichten te combineren met hoe mensen gebouwen ervaren. Het gaat dus vooral over het samenspel tussen die twee aspecten. Uiteindelijk is het ook belangrijk om te onderzoeken wat dit betekent voor toekomstige ontwerpen van ziekenhuizen. In se is het de bedoeling een bijdrage te leveren aan meer comfortabele en gezonde gebouwen', benadrukt Willems.

'Het doel is een bijdrage te leveren aan comfortabelere en gezondere gebouwen'

[Sara Willems](#), doctoraatsstudent bij *Research(x)design*

Theorie versus praktijk

Voorlopig heeft Willems al enkele bemerkingen gedaan. Zo is het duidelijk dat de bouwfysische benadering van het binnenklimaat andere theoretische aannames maakt in vergelijking met benaderingen over de ervaring van mensen. 'Bij

bouwfysica worden mensen eerder beschouwd als passieve receptoren. Gewoon een persoon die een aanwezige prikkel verwerkt. De verschillende stimuli worden vaak apart onderzocht. Maar als we naar theorieën over de ervaring van mensen kijken, dan merken we dat mensen veeleer actief op zoek gaan naar informatie in hun omgeving. Er is altijd een zekere interrelatie tussen het gebouw en de gebruiker. De mens is niet gewoon een object dat prikkels krijgt.'

Een ander opvallend verschil tussen theorie en praktijk is het feit dat de mens multisensorieel is. Bij bouwfysica wordt naar de akoestiek, het visueel comfort, de temperatuur en de luchtkwaliteit apart gekeken. Maar mensen ervaren al die verschillende prikkels niet alleen tegelijk, maar vooral ook samen. Je kunt niet zomaar een zintuig afzonderen en de rest uitschakelen.

Dan rijst er enkel nog de vraag op over hoe ziekenhuizen aangepast kunnen worden om dat klimaat aan te passen. Daar zijn voorlopig nog weinig antwoorden voor: 'Het binnenklimaat wordt beïnvloed door heel veel verschillende factoren. Zo zijn er externe factoren, de manier waarop mensen het gebouw gebruiken, door het ontwerp van het gebouw, zoals airco of zonnepanelen enzovoort. Het is moeilijk om nu al te zeggen op welke manier het binnenklimaat beter kan aangepast worden, maar dat is toekomstmuziek voor verder onderzoek.' ☺

© Archiefbeeld / Kalina De Blauwe

Valentijn in beeld

door Maarten Van Malcot

In de lagere school had ik al een tijdje een crush op de hunk van onze klas. Omdat Valentijn naderde had ik alle moed bijeen geraapt om - met behulp van mijn broer - het liedje 'ik vraag het aan' van de Fixkes op een CD te branden. Samen met een steen in de vorm van een hartje en een toepasselijke liefdesbrief liet ik die achter op zijn schoolbank. Het was die dag nog aan.

Wij vinden de leukste setting voor een date het bankje aan de Rbib met twee heerlijke koffie's van het Mont café. Ideaal voor aan het begin van het semester. Er zijn niet veel studenten aan de bib rechtsgeleerdheid tijdens het jaar wat het de perfecte chillplaats maakt.

Ik heb mijn lief laten weten dat ik verschillende verrassingen voorzien heb de dag van valentijn. Ze wordt elke keer meer nieuwsgierig als ik haar op een verkeerd spoor zet. Het enige wat vaststaat, is dat we 's ochtends de zon zullen zien opkomen boven Abdij van Park en dan verder fietsen naar de schaatsbaan in Haasrode. Daarna neemt mijn 'flow' het over. Ik heb alvast vertrouwen in mijn improvisatieskills.'

Ik heb een vreselijke hekel aan te erge standaarddates dus ik dacht mijn lessen te skippen en een picknickje voor te bereiden om samen in de avond op te eten. Ik had mooie plekjes in Leuven gegoogled en kwam op de Keizersberg uit. Na die heuvel te beklimmen kwamen we bovenaan uit op een schapenweitje waar we op een bankje dicht tegen elkaar konden aankruipen. Na het eten en de zon even te laten zakken klommen we in de boom vlakbij. Zo hoog hadden we nog een nog mooier uitzicht over de stad.

© Maarten Van Malcot

© Frank Claikens

De KU Leuven en het corona-virus

door [Benno Debals](#)

Het virus dat in de volksmond bekend staat als het coronavirus, draagt eigenlijk de verkeerde naam. Coronavirussen zijn namelijk een groep virussen die verschillende soorten luchtwegaandoeningen kunnen teweegbrengen. Het Chinese coronavirus waar tegenwoordig sprake van is, draagt de officiële naam 2019-nCov.

De uitbraak werd voor het eerst signaleerd in Wuhan, hoofdstad van de Chinese provincie Hubei. Op de grote vismarkt van de metropool worden onder meer levende dieren verkocht. Daar heeft het virus hoogstwaarschijnlijk zijn oorsprong heeft gevonden.

Het virus is drager van de ziekte COVID-19, een luchtwegaandoening die longontstekingen kan veroorzaken en tot de dood kan leiden. De besmettingsgraad van het virus wordt geschat op dat van de gewone griep. Momenteel bestaat er nog geen behandeling tegen het virus.

De KU Leuven zit niet stil in dit gebeuren. Eind januari ontdekte een onderzoeksgroep van het Rega Instituut van de KU Leuven dat een vaccin tegen de gele koorts ook inzetbaar zou kunnen zijn tegen het Chinese coronavirus. Viroloog Johan Neyts meldde dat er over enkele weken al dierproeven kunnen worden uitgevoerd om het nieuwe vaccin te testen. »

artikel > Docenten Sinologie tevreden over algemene aanpak KU Leuven, maar zien ook gebrek aan inspraak

KU Leuven haalt studenten Sinologie terug uit China en verbiedt hen terug te keren

De KU Leuven wil ongetwijfeld goed doen, zeggen docenten Sinologie. Maar met een afreisverbod naar China houden ze te weinig rekening met de kennis van studenten op het terrein.

door [Pieter Jespers](#)

De Adviescommissie Risicobestemmingen van de KU Leuven beoordeelt de veiligheidssituatie van buitenlandse bestemmingen. Ze brengt advies uit aan de faculteiten die deze beslissing op hun beurt communiceren aan de student. Bij een negatieve beslissing kan de reis niet plaatsvinden. Er bestaat echter onduidelijkheid over welke sancties er bestaan als men het advies in de wind slaat. Studenten Sinologie zijn nu het grootste slachtoffer van het verbod op reizen naar China, door de uitbraak van het Coronavirus.

'Een paar dagen geleden hoorde ik dat mijn universiteit is afgesloten. Mocht ik daar nog zijn, zat ik daar gewoon vast'

[Jan, student Sinologie KU Leuven](#)

Over hoeveel mensen gaat het?

'Al onze studenten uit de eerste master zaten in China. Eén in Taiwan en acht in China; negen in totaal dus,' zegt Carine Defoort, voorzitter van de curriculumcommissie voor Sinologie. Maar over wie nu nog in China zit, moet ze een sluitend antwoord schuldig blijven: 'Wij zijn niet honderd procent zeker, want er is stilaan de neiging van studenten om niet meer te zeggen waar ze zitten, omdat ze het gevoel hadden dat ze daar negatieve gevolgen van gaan ondervinden. We denken dat er nog een vierkant in China zijn.'

Na een overleg met de studenten, voorgezeten door Defoort, op 11 februari, heeft de KU Leuven een brief gestuurd naar de studenten in China die

Veto kon inkijken. Daaruit blijkt dat ze moeten terugkeren en hun locatie moeten doorgeven.

Afreisverbod

Dat studenten niet meer lieten weten waar ze zaten, was uit vrees voor een mogelijke verplichting om huiswaarts te keren vanuit China. Die is er dus nu gekomen. 'De belangrijkste reden is niet zozeer de plaatselijk hoge gezondheidsrisico's, maar wel dat veel steden in het land in lockdown zitten. Er is een reële mogelijkheid dat dit nog gaat uitbreiden. Buitenlandse Zaken raadt trouwens alle reizen naar die gebieden af en voor heel China worden alle niet-essentiële reizen afgeraden,' vertelde Peter Lievens, vicerector Internationaal Beleid de week voor de mail werd rondgestuurd nog.

Jan, student Sinologie aan de *Beijing Language and Culture University*, maakte zich weinig zorgen en bevestigt vooral Lievens' vrees voor de lockdowns: 'Toen ik ben vertrokken waren er op een stad van 22 miljoen inwoners nog geen 200 mensen besmet. Dus ik heb altijd de gedachte gehad dat zolang je de nodige voorzorgsmaatregelen neemt, je daar eigenlijk relatief veilig bent. Maar het probleem is gewoon dat je die lockdown voor moet zijn. Ik heb bijvoorbeeld een paar dagen geleden gehoord dat mijn universiteit is afgesloten. Dus moest ik daar nu nog geweest zijn, dan zat ik daar gewoon vast.'

Het reisverbod van de KU Leuven geldt momenteel voor heel China. Waar je zou kunnen argumenteren dat een uitwisseling naar China voor de doorsnee KU Leuven student niet essentieel is, vinden studenten en docenten Sinologie dat dat voor hun opleiding anders is.

Onduidelijkheid over sancties

'Ik weet dat de KU Leuven enorm haar best doet om heel attent en heel kort op de bal te spelen, maar tegelijkertijd vinden de studenten wel dat er weinig begrip is voor hun specifieke situatie', stelt Defoort. 'Wij vinden het belangrijk hen aan het woord te laten.'

Vorige dinsdag zat zij dus een vergadering voor

waarop verschillende studenten volgens haar gezegd hebben dat ze vinden dat de KU Leuven onhelder en boven hun hoofden beslist. 'Terwijl net zij als geen ander de situatie daar kennen. Veel blijft onzeker: Wat als je wel teruggaat naar China? Dan wordt er een tuchtprocedure opgestart. Maar wat houdt die in? Worden de credits van de vermeende teruggekeerde studenten niet erkend? En wat met zij die buiten China (*waar men vakantie had, red.*) op vakantie waren en terugkeren? Dat zijn allemaal vragen die we gesteld hebben aan de KU Leuven, maar we op het moment van de bijeenkomst geen antwoord op hadden gekregen,' getuigt Defoort.

Na die vergadering volgde de bewuste mail, waaruit bleek dat men niet alleen verboden werd naar China af te reizen, maar nu ook verplicht moest terugkeren. Er wordt daarnaast gevraagd om de specifieke locatie en om te communiceren

'Je mag niet teruggaan, maar wat als je dat wel doet? We hebben daar van de KU Leuven geen antwoord op gekregen'

[Carine Defoort, voorzitter curriculumcommissie Sinologie](#)

indien er problemen zouden opduiken in verband met het boeken van vluchten. Belangrijker nog, is dat men de studenten aanmaant om alle onkosten, zoals herboekte vluchten, bij te houden, wat erop kan wijzen dat die vergoed zullen worden. Dat kondigde ook de UGent eerder aan te zullen doen voor haar studenten.

Los van de onduidelijkheid hadden de studenten graag een zekere marge gehad om zelf een beslissing te nemen, op eigen verantwoordelijkheid

wel te verstaan, dus niet verzekerd door de KU Leuven. 'Zij hebben daar een kot, hun spullen liggen daar, hun beurs wordt daar uitbetaald. Hun hart ligt daar,' vertelt Defoort. 'Ik denk bovendien dat er verschillende studenten zijn die gaan terugkeren als de universiteit in China de lessen herneemt, wat de KU Leuven ook zou beslissen. Er zijn ook verschillende studenten die zeggen dat ze dan gewoon ergens iets anders gaan studeren. Dan is het gedaan met sinologie. Maar ik vermoed dat de meesten het alternatieve programma zullen volgen eens de gemoederen zijn bedaard, zolang ze niet kunnen terugkeren.'

Te weinig inspraak

Volgens de opleiding is één van de redenen de verzekering. 'Ik weet dat alle studenten een verzekering moeten nemen als zij naar China gaan. Dat is altijd zo, want je bent verzekerd als student, zoals alle andere studenten, voor wat er gebeurt op de lessen of voor wat er gebeurt op weg tijdens je les. Er is begrip dat deze wegvalt als studenten toch beslissen af te reizen. Iedere student die naar China gaat moet ook tekenen en aangeven dat hij/zij een reisbijstandsverzekering heeft. Alle negen hebben ze die. En in China hebben ze er ook nog

één,' verzekert Defoort.

In de mail staat deze drijfveer te lezen. Ook verwijst de KU Leuven mobiliteitscel naar steeds toenemende beperkingen op de reis en consulaire bijstand, waarvoor ook Jan vreesde.

De opleiding heeft vooral weinig begrip voor het gebrek aan inspraak. Want als iemand kennis

'Onze studenten spreken Chinees. Zij weten best wat ze moeten doen'

Carine Defoort, voorzitter curriculumcommissie Sinologie

ter zake heeft, zijn het wel de studenten Chinees zelf. 'In China is men trouwens obsessief bezig met gezondheid, meer dan ons, ook al vóór het virus. Onze studenten spreken ook Chinees, zij verstaan dus perfect wat ze moeten doen en doen dat ook. Ze worden binnengehouden als het nodig is. Zij hebben echt het gevoel dat het niet fair is dat er gewoon geen mogelijkheid bestaat om terug te

keren op eigen verantwoordelijkheid,' berekent Defoort.

Curriculum verzekerd

Eind februari of begin maart begint een alternatief curriculum, hier in Leuven: 'Op één dag tijd hebben we dat helemaal bekeken. Wij hebben garantie gekregen dat we daarvoor tijdelijk een nieuwe persoon in dienst kunnen nemen. De decaan (*Jo Tollebeek, red.*) heeft dat onmiddellijk toegezegd. Ik heb 's avonds nog die taaldocent kunnen bereiken,' zegt Nicolas Standaert, opleidingshoofd sinologie. De studenten kunnen elk moment uit dit traject stappen van zodra hun lessen in China terug zouden beginnen.

We hebben een flexibel alternatief programma opgesteld dat grotendeels overeenkomt met de lessen in China, ook al missen ze hier de rijke omgeving van China: 'De meeste studenten lijken van plan te zijn hier ook effectief ons programma te starten, maar gaan tegelijkertijd de online lessen volgen die door hun Chinese universiteiten aangeboden worden. Wat die concreet inhouden weten wij niet.' Jan gaat er vanuit dat ze opdrachten zullen krijgen: 'Dingen die we toch kunnen doen om het semester niet te moeten uitstellen.'

CO2-meetapparatuur van studenten sloeg tilt in Arenbergse aula

Twee ingenieursstudenten deden metingen die de slechte luchtkwaliteit in aula 200G 00.06 aantoonde. De Technische Diensten voerden ondertussen een herstelling uit.

door **Mathilde Dams**

Twee studentenvertegenwoordigers die les volgen in Arenberg voerden vorig semester tests uit met een CO2-monitor. Die metingen kwamen er na klachten van studenten en wezen uit dat de CO2-concentratie in aula 200G 00.06 in Arenberg op sommige momenten veel te hoog was. 'De luchtkwaliteit was heel slecht, vanaf het moment dat je er binnenwandelde kreeg je het benauwd', vertelt Robin Geens. Hij voerde samen met zijn collega-studentenvertegenwoordiger Thibo Swerts de tests uit. Met een rapport stapten ze naar de Technische Diensten van de KU Leuven.

Daar hadden ze een gesprek met Raf Van Hoorick, het hoofd van de divisie Infrastructuur en Technieken: 'Ik heb de aula onmiddellijk laten nakijken. Er was een defect aan de luchtinstallatie dat ondertussen hersteld is. Ik heb me geëngageerd om nog een paar metingen te laten uitvoeren, ook in de andere auditoria die studenten hadden aangegeven. ik verwacht tegen half februari een rapport. Dan zien we waar er eventuele problemen zijn.'

Normen

De Technische Diensten wordt geen norm over luchtkwaliteit opgelegd. Van Hoorick laat wel weten dat in het arbeidsrecht regels bestaan waaraan werkgevers zich dienen te houden, die in 2019 werden bijgesteld. De nieuwe grens voor gebouwen gebouwd na 1 januari 2020 ligt op 900 deeltjes per miljoen (ppm) of een minimumdebiet van 40 m³/h per persoon; onder bepaalde voorwaarden wordt de grens verhoogd tot 1200 ppm. In de aula van Robin en Thibo werd meer dan 3000 ppm gemeten (*zie kader rechts*). Van Hoorick: 'Zelf heb ik nazicht gedaan in vakliteratuur: voor leslokalen is 1000 ppm de maximale concentratie. We nemen dat cijfer dus als norm en ontwerpen daarbij voor nieuwbouw en renovaties zelfs op 40 m³/h per persoon.'

Die wetsartikelen en waarden heb ik nog opgezocht, u verwees ernaar in het interview - Nieuwe installaties die voldoen aan

de huidige technische vereisten zijn vijf of zes keer zo groot als de oude' legt Van Hoorick uit. Daardoor zijn de technische ruimtes van sommige aula's moeilijk te bereiken dikwijls te klein en moet er daarom bij renovaties van verluchtingsinstallaties met allerlei dure en complexe constructies gewerkt worden.

Verbeteringen

Op de planning van de Technische Diensten staan de aula's van het College van Premontstreit en de kleine aula van MTC. Het vervangen van een verouderde machine is niet altijd gemakkelijk. Een nieuwe installatie kost niet alleen geld, er is ook plaats voor nodig. 'Nieuwe installaties die voldoen aan de huidige technische vereisten zijn vijf of zes keer zo groot als de oude', legt Van Hoorick uit. Daardoor zijn de technische ruimtes van sommige aula's te klein en moet er bij vernieuwing met allerlei constructies gewerkt worden.

Als je in een aula last hebt van storende rookgeur of slechte luchtkwaliteit, dan raadt Van Hoorick aan om de Centrale Dispatching te bellen op het nummer 016 32 28 56.

Details over de metingen

31 oktober en 7 november voerden de studenten tests uit met een CO2-monitor, die ze na enig aandringen verkregen van het departement Bouwkunde. De warmst gemeten temperatuur bedroeg 24,8 °C. Tijdens de meting op 7 november werd de hoogst meetbare CO2-concentratie overschreden. Dat betekent dat er in de aula meer dan 3000 CO2 ppm aanwezig was. Dat is beduidend hoger dan de limiet van 1000 die de Technische Diensten hanteren. In het lokaal werd ook de twee uur voor de meting al lesgegeven.

© Anne-Leen Declercq

UL **SSIS**

OPEN SOURCE JOB FAIR

UNIQUE
FOSS JOB OPPORTUNITIES

3 MARCH 2020 LEUVEN

More information at
OPENSOURCEJOBFAIR.BE

Eenzaam door de tijd van je leven

Heel wat studenten zijn soms eenzaam. Erover praten is een eerste stap, maar hooggespannen verwachtingen over een legendarisch studentenleven helpen alvast niet om het taboe te doorbreken.

door [Ana Van Liedekerke, Mathilde Dams en Thomas Maes](#).

Hoe ziet eenzaamheid eruit? Het beeld bij uitstek is dat van de bejaarde die op zijn oude dag alleen verkommert. Verder duikt bij de term 'eenzaam' al snel de associatie op met eenzamen, outcasts waarvan niemand ook maar één vriend kent. Dat blijkt maar een klein deel van het verhaal: eenzaamheid komt voor bij heel wat studenten en niet enkel bij degenen met een klein sociaal netwerk.

Eenzaamheid wordt gedefinieerd als een subjectief gevoel van onvrede over je sociale contacten als die niet aan je verwachtingen voldoen. Zo zijn er studenten die vaak alleen zijn zonder die negatieve gevoelens te ervaren, maar evengoed studenten die een druk sociaal leven leiden en eenzaam zijn. Zoals Cathy Dewolf, psychologe bij het Studentengezondheidscentrum, stelt: 'Er zijn mensen met twee goede vrienden die zich minder eenzaam voelen dan mensen met een heel netwerk.'

Tien procent eenzaam

De eenzame student blijkt geen uitzondering. Een Noors onderzoek toonde dat het aantal eenzame studenten rond de 10% ligt en dat dit percentage doorheen de jaren redelijk stabiel blijft. Van Vlaanderen zijn geen precieze cijfers bekend. Maar bij de studenten die ze in therapie heeft, ziet Dewolf dat het gaat om een brede groep van zowel introverte als meer extraverte mensen en niet enkel over personen met een stoornis.

Of je in bepaalde studierichtingen meer kans hebt om eenzaam te worden, is niet eenduidig. Luc Goossens, professor Ontwikkelingspsychologie, verwijst naar een theorie waarin de mate waarin een groep openstaat voor onderlinge verschillen eenzaamheid kan verminderen.

Specifieke kwetsbare groepen zijn onder meer eerstejaarsstudenten, schakelstudenten, instromers die uit andere steden komen, mensen die uit het normale traject vallen, internationale stu-

denten en pioniersstudenten, van wie de ouders niet gestudeerd hebben en die soms moeilijker aansluiting vinden met het studentenleven.

Schuld en schaamte

Bij het ervaren van eenzaamheid komen nog andere negatieve gevoelens, zegt professor Goossens: 'Er is de schaamte omdat we weten dat we sociale wezens zijn en denken dat we ons niet eenzaam horen te voelen. Er is schuld en angst om anderen een last op te leggen door de eigen

'Er is schuld en angst om anderen een last op te leggen door de eigen eenzaamheid toe te geven'

[Luc Goossens, professor Ontwikkelingspsychologie](#)

eenzaamheid toe te geven.'

Dewolf voegt daaraan toe dat die mentale problemen gepaard kunnen gaan met fysieke last, die kan verschillen naargelang de eenzaamheid kadert binnen depressieve gevoelens of niet.

Doorbreek het taboe

Je verwachtingen over relaties realistisch maken en erover spreken kan eenzaamheid verminderen, maar er heerst nog een taboe, wat de aanpak van het probleem in de weg staat. Professor Goossens legt uit: 'De eerste stap is bewustzijn creëren en het taboe doorbreken. De tweede stap is specifieke hulp aanbieden aan wie het nodig heeft.'

Wat een rol speelt in het taboe zijn de bestaande verwachtingen rond de studententijd en studentikoze activiteiten. Studeren is 'de tijd van je leven'. 'Terwijl we in onze therapiekamer regelmatig horen dat studenten niet altijd vlot aanslui-

ting vinden bij typisch studentikoze activiteiten', zegt Dewolf.

Hoe groot de invloed van sociale media is op die verwachtingen is, is nog niet helemaal duidelijk. Dewolf ervaart bij de studenten in het gezondheidscentrum een impact: 'Sommigen van de studenten die hier komen, vertellen over hoe groot het contrast is tussen de mooie beelden die anderen plaatsen en het eigen eenzame gevoel, en over hoe ze die beelden op sociale media als maatstaf beginnen te zien.' Anderzijds ziet De-

wolf ook wel een verbindende functie.

Ze ondervindt wel dat de laatste jaren een deel van het taboe rond eenzaamheid doorbroken is. 'Het thema van mentaal welzijn leeft meer en meer bij studenten, bijvoorbeeld door initiatieven als Rode Neuzen Dag. Verschillende studentenkringen kwamen naar ons met de vraag om trainingen in te richten omtrent omgaan met emotionele moeilijkheden. Dat is een mooie ontwikkeling.'

Mindmates

Een eenduidig antwoord is er niet, zegt Dewolf: 'We gaan geen conclusies ophangen aan de kennis dat een student eenzaam is. We kijken altijd per persoon wat in zijn of haar leven factoren zijn die een rol kunnen spelen.'

Aan de KU Leuven tracht het Studentengezondheidscentrum hulp te bieden. Studenten kunnen bij zestien therapeuten en psychiaters

terecht. Sinds 2014 is er daarnaast Mindmates, dat vooral focust op hoe studenten elkaar kunnen helpen. Via trainingen om te leren omgaan met psychisch lijden en een buddywerking hoopt men op die manier meer aandacht te creëren voor eenzaamheid en mentale problemen in je eigen omgeving.

Voor mensen die zich eenzaam voelen en het echt moeilijk hebben met het leggen van sociaal contact, is dat soort groepen wel nog steeds een drempel, vertelt Dewolf: 'Vaak helpt het dan om een workshop te organiseren die georiënteerd is op iets praktisch, zoals bijvoorbeeld koken, zodat ze iets om handen hebben. Dan komen de babbels wel op gang.'

Meer gemeenschap

Toch blijven er studenten die hun eenzaamheid liever niet laten zien en zo niet de weg vinden naar hulp. Preventie is voor die groep cruciaal. Nog voor de problematiek van eenzaamheid zich opwerpt, kunnen de universiteit en organisaties een gemeenschapssfeer creëren om individualistische tendensen in de maatschappij tegen te gaan. In die initiatieven dient dan ook wel aandacht te zijn voor mensen die sociaal angstiger zijn. Mensen bij elkaar brengen is maar een eerste stap.

Dewolf: 'Gemeenschapshuizen als de Universitaire Parochie stellen dat verbinden van mensen echt voorop. Ook omkaderd wonen is zo'n initiatief waar studenten een engagement ten opzichte van elkaar opnemen. Studentenkringen, Pangaea, en organisaties als LOKO en Veto vervullen ook een bindende functie.'

Bespreikbaarheid

Marlies Maes, post-doctoraal onderzoeker, geeft uitleg bij een Amerikaans onderzoek dat aantoonde dat sensibilisering bij eerstejaars-minderheidsstudenten voor betere academische en mentale resultaten zorgt. 'In het tweede semester van hun eerste jaar vond een korte interventie plaats,' vertelt Maes. 'Alle eerstejaarsstudenten kregen getuigenissen te zien van ouderejaars die terugblikten op hun eerste jaar. Zij praatten over eenzaamheid en sociale moeilijkheden.' Door het signaal te geven dat veel mensen zich eenzaam voelen in het begin, veranderde het interpretatiekader van de eerstejaars. Hierdoor verklaarden ze sociale moeilijkheden niet meer (louder) door onveranderbare individuele tekorten. Ze konden meer het idee 'abnormaal' te zijn van zich afzetten.

Maar eenzaamheid helemaal uit schakelen lijkt moeilijk. De externe situatie kan geoptimaliseerd worden, maar uit onderzoek blijkt dat er ook een genetische component speelt: in een onderzoek bij tweelingen keken onderzoekers naar het verschil tussen een-eiige en twee-eiige tweelingen bij vragen over eenzaamheid, waaruit bleek dat 50% van de verschillen genetisch te verklaren viel.⊘

© Anne-Leen Declercq

'Als mensen een drempel ondervinden, helpt het vaak helpt om een workshop te organiseren die georiënteerd is op iets praktisch'

[Cathy Dewolf, psychologe bij het Studentengezondheidscentrum](#)

Wat als Erasmus niet het gedroomde sociale avontuur is?

Erasmus is de droom van elke student-avonturier: je 'studeert' maar ondertussen kan je in exotische streken met Bacchus wedijveren in feestgedruis. Toch komen sommige studenten terug van een kale reis.

door [Ana Van Liedekerke](#)

Wie eens op uitwisseling is vertrokken, herinnert zich de bezorgdheid voor vertrek: ga ik wel vrienden vinden? Maar dan spreek je met medestudenten die het Erasmusavontuur achter de rug hebben en die verzekeren je: dat gaat vanzelf. Op Erasmus wil iedereen vrienden maken, en voor je het weet heb je een gigantische sociale kring rond je. Na een semester terug huiswaarts keren is vaak een confrontatie met het grote zwarte gat. Alleen gaat dat plaatje niet voor iedereen op. Anton* en Bas* waren beiden blij om terug op Belgische bodem te zijn.

Hooggespannen verwachtingen

Anton vertrok in september 2018 naar Madrid. Hij was vooral geïnteresseerd in een andere taal en cultuur, en hoopte dat op Erasmus alles er iets lossers aan toe ging dan in Vlaanderen: 'Op basis

ook niet enorm sociaal vaardig', kwam op voorhand vanzelf de vraag opborrelen of dat wel zo gemakkelijk zou gaan in die nieuwe sociale context. Anton vroeg raad aan vrienden die op Erasmus waren geweest. Hij ziet twee problemen met hoe zijn verwachtingen werden gevormd: 'Ten eerste zeggen mensen je dat het vanzelf zal gaan, het maken van vrienden en het aanpassen in een nieuwe stad. Dat is gemakkelijk te zeggen als je een leuke periode hebt gehad, maar die eerste dagen is dat niet het geval.'

'Ten tweede geven ze je net angst door te zeggen dat je er snel bij moet zijn. De groepen vormen zich snel en je moet naar alle activiteiten gaan in de eerste week.' Dat zorgt voor stress in het begin: 'Als je in de eerste of tweede infossessie niet in een vriendengroep zit, denk je dat het al afgelopen is. Je krijgt een verkrampte houding, en dat verhindert een organisch omgaan met dat nieuwe leven.'

'Misschien is er te weinig oog voor mensen die door een gebrek aan sociale vaardigheden buiten het opvangsysteem vallen'

[Anton, Erasmusstudent](#)

van sommige verhalen stel je het je heel rooskleurig voor. Een soort orgie van vriendschap, met een bonte verzameling van Europese Boheemse vrienden die je blik verruimen.' Eigenlijk zijn je verwachtingen zo hoog dat het onmogelijk is daaraan te voldoen, maar dat besef kwam pas achteraf.

Zichzelf omschrijvend als 'niet asociaal, maar

Vrienden maken

De eerste zorg in een nieuwe stad is mensen leren kennen, om niet alleen in je kamer te blijven zitten. Anton herinnert zich de eerste infossessie, waar alle Erasmusstudenten in een grote aula worden verzameld: 'Ik heb geen gesprekken aangeknoopt. Toen er achteraf een rondleiding werd

gegeven in groepen, ben ik naar huis gegaan.'

Die avond was er een openingsfeestje voor Erasmusers. Om er naartoe te gaan, moest je in een Facebookgroep plaatsen wie je was en met hoeveel personen je kwam. 'Dan zie je groepjes van drie of vijf.' Toch wilde hij niet opgeven: 'Ik zette een bericht: Anton, utterly and totally alone.' Maar voor de ingang bedacht hij zich. 'Ik ben er drie keer langs gelopen. Maar er is de angst dat er overall groepjes staan en dat je er niet zomaar bij kunt. Uiteindelijk ben ik terug naar kot gegaan.'

Bij Bas, die in 2018 voor zes maanden in Berlijn zou studeren, was de situatie iets anders. Doordat hij zich op voorhand mentaal niet goed in zijn vel voelde, was het ontworteld worden uit de vertrouwde omgeving een grote stap: 'Ik was al wat

depressief voor ik vertrok. Dan is Erasmus moeilijk.' Aan de opvang lag het volgens hem niet: 'Op zich was alles goed geregeld: er waren activiteiten en je kan mensen leren kennen. Maar je moet wel over jezelf heen stappen en meedoen met het

'Op een dag stond ik op en ben ik naar huis gegaan'

[Bas, Erasmusstudent](#)

spel. Dat heb ik niet gedaan.'

Dat ligt niet noodzakelijk aan de invulling van de uitwisseling, maar wel aan de nieuwe context op zich: 'Erasmus is een vreemde situatie omdat je zeker in het begin erg alleen bent.'

Kenteringen

De eerste drie weken was Anton erg alleen. Door zijn liefde voor boeken en films overleefde hij: 'Ik heb het geluk goed alleen te kunnen zijn, anders was ik waarschijnlijk na twee weken teruggekeerd.' Maar de omslag naar eenzaamheid kwam snel: 'Alleen zijn verandert in eenzaamheid van zodra je behoefte hebt aan dicht menselijk contact, maar dat er niet is.'

Anton besloot te blijven en heeft er geen spijt van: 'Op het sociale vlak is het overheersende gevoel teleurstelling geweest. Maar aan de cultuur, de stad, de taal en de banden die er wel waren, bewaar ik goede herinneringen.' Ook het ontwikkelen van sociale vaardigheden zelf ziet hij als een voordeel: 'Het was een grote uitdaging, maar wel interessant.'

Uiteindelijk zag hij een bericht in een WhatsAppgroep van Erasmusers van een jongen die vroeg of iemand mee wilde kijken naar een voetbalwedstrijd in een café. 'Daar ben ik op ingegaan. Zo ben ik met hem en zijn vrienden bevriend geraakt.' Naarmate het semester vorderde, kwamen er contacten bij: 'In een les leerde ik een Bask kennen, met wie ik vele dagen kuierend door Madrid heb doorgebracht.'

Maar de eenzaamheid ging niet over: 'Het werd beter, maar niet fantastisch.' Ook in zijn vriendengroep voelde Anton zich niet helemaal op zijn plaats: 'Alleen de Bask was echt een vriend.'

Voor Bas, die al met mentale problemen kampte, ging de situatie van kwaad naar erger: 'Je bent ongelukkig omdat je niks doet en je doet niks omdat je ongelukkig bent.' Hij benadrukt dat Erasmus niet zozeer de oorzaak als wel de katalysator van zijn eenzaamheid was: 'De problemen die ik toch al had, werden daardoor sterk uitvergroot.'

Voor Anton kwam er in andere sociale situaties

als lessen een taalprobleem bij: 'Met de Spaanse studenten kon ik me in de aula's niet mengen in lessen.'

Teleurstelling en schaamte

Bas besloot terug te keren toen het te erg werd: 'Mijn ouders waren ongerust. Ik heb mijn gedrag wel een paar keer proberen te doorbreken, maar het lukte niet.' Het werd moeilijk voor zichzelf te zorgen: 'Op een dag stond ik op en ben ik naar huis gegaan.'

Terugkijkend zou Anton het opnieuw doen, maar dat zou de situatie niet per se veranderen: 'Je kunt je dat voornemen, maar misschien zou het uiteindelijk hetzelfde lopen.'

Praten over het probleem deed hij nauwelijks: 'Ik liet wel weten aan mijn ouders dat ik het moeilijk vond om meteen vrienden te maken. Maar dat ik vele weekends alleen op kot zat, heb ik aan niemand gezegd. Omdat ik het weg stopte, ook voor mezelf.' In Madrid was de mogelijkheid er wel: 'Je kunt naar de organisatie voor buitenlandse studenten gaan, maar dat is ook een grote stap.'

Retrospectief

Bas zou met de zaken die hij nu weet niet meer vertrekken, maar zegt dat het ook anders had kunnen uitpakken: 'Het was niet zo dat ik zwaar depressief was toen ik vertrok.'

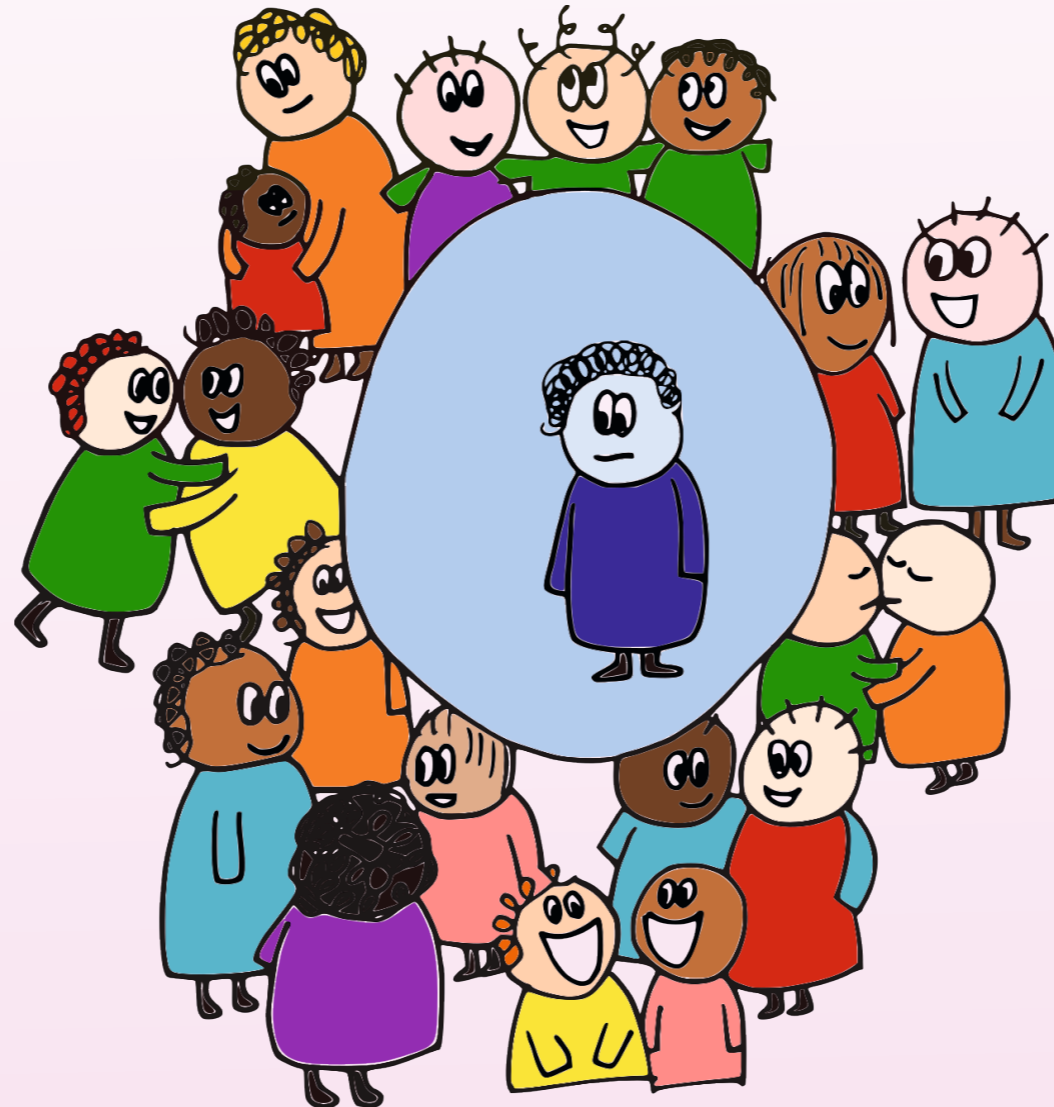
Bij Anton zijn er behalve zijn eigen sociale vaardigheden wel externe factoren waarvan hij denkt dat ze mits verandering tot andere resultaten hadden geleid. 'Bij studenten vond ik het nationalisme soms jammer: er was vaak de neiging om zich terug te trekken met mensen van je eigen land.'

Als hij opnieuw zou vertrekken, zou hij ook voor een kot kiezen met andere Erasmusstudenten: 'Dan heb je toch al die vriendengroep.' En ook de structuur zelf was niet helemaal optimaal. De activiteiten met Erasmusstudenten waren volgens Anton goed georganiseerd, maar kunnen nog anders: 'Misschien hebben ze net iets te weinig oog voor de mensen die door een gebrek aan sociale vaardigheden buiten het opvangsysteem vallen. Ze zullen een minderheid vormen, maar ze zijn er altijd.'

Voor het feestje bijvoorbeeld denkt Anton dat het gemakkelijker was geweest als ze de instap voor mensen die alleen kwamen kleiner hadden gemaakt. Door de vraag niet zo op Facebook te zetten, maar door bijvoorbeeld een punt af te spreken om nieuwe mensen te leren kennen.

Hij raadt mensen die op Erasmus geweest zijn aan voorzichtig te zijn met het scheppen van verwachtingen: 'Een persoonlijke ervaring kan niet voor iedereen opgaan. Schep niet dat beeld van een eeuwigdurende orgie.'⁹

* Anton en Bas zijn gefingeerde namen

© Joanna Wils

DE AVONTUREN VAN DROEFTOETER & BUSTER

© Kaylan Saro

KAYLAN SARO

DOSSIER EENZAAMHEID

essay > 'De wereld is nog nooit zo klein geweest, en toch heerst er enorme afstandelijkheid'

Alone (&/or) together

In Artefact, het jaarlijkse kunstenfestival van STUK, tasten artiesten de grens af tussen isolement en verbinding. *Alone together* toont hoe eenzaamheid haar plaats opeist in een geconnecteerde wereld.

door [Joanna Wils](#)

Het was een lange dag. Pendelaars zitten vermoeid in een metrostel dat hun licht schommelend thuis brengt. Een man begint te snikken, niemand reageert. Hoe radeloos moet iemand zijn om onze bubbel te doorprikken? Artiest Meiro Koizumi onderzocht het in de metro van Tokyo. Pas wanneer de acteur schreeuwend en schokkend op de vloer valt, wordt in de achtste opname één enkel masker doorbroken.

In de vierde eeuw v.C. verloren Grieken hun houvast toen hun stadstaten ingelijfd werden in het wereldrijk van Philippus II

De wereld is nog nooit zo klein geweest, en toch heerst er enorme afstandelijkheid. Koizumi wijt dit aan overprikkeling en een soort beschermingsmechanisme tegen de overvloed van mensen. Toch is het opvallend dat zelfs wanneer we contact proberen te leggen, de afstand vaak onoverbrugbaar lijkt.

De directe oorzaak ligt voor de hand. Dankzij de ontzuiling en onze geconnecteerde wereld hebben we toegang tot talloze levensvisies en identiteiten. Dat scala zorgt voor een gebrek aan houvast. *L'homme est condamné à être libre*. Sartre bevestigde al dat onze vrijheid ons verantwoordelijk maakt en ons volledig op onszelf terugwerpt.

Niets nieuws onder de zon?

We zijn natuurlijk niet de eerste generatie die hiermee te kampen krijgt. Er zijn parallellen te trekken met de hellenistische periode. In de 4de eeuw v.C. verloren Grieken hun houvast toen hun stadstaten ingelijfd werden in het wereldrijk van Philippus II. De poleis, de gemeenschappen

© Joanna Wils

waaraan ze eeuwenlang hun identiteit hadden ontleend, losten op in een groter geheel.

Die schaalvergroting bracht een toegenomen individualisering mee. Teruggeworpen op zichzelf zochten Grieken houvast in het stoïcisme en epicurisme. De grote filosofische systemen ruimden tijdelijk plaats voor levenskunst: het betekende de bloei van filosofie die focust op het vinden van individueel geluk.

Ook vandaag voelen we de noodzaak aan knoepingspunten te vinden, alleen zijn de mogelijkheden eindeloos. Waar de Grieken enkele dominante stromingen kenden, ligt voor ons een heel web aan mogelijkheden open. Dageelijks overspoelen nieuwe ontdekkingen, ontwikkelingen en inzichten ons. Het resultaat is een verkrumelde identiteit die we wanhopig aan zekerheden proberen op te hangen. We gebruiken sociale media dan ook al te graag om ons te profileren. Instagram als Freuds moderne Über-Ich.

Door die globalisering vallen we niet gezamenlijk op dezelfde filosofie terug. Deze waaier leidt tot openheid, vernieuwing en een kritische ingesteldheid. De schaduwzijde: het pluralisme belicht ons fundamenteel alleen-zijn.

Want daar draait eenzaamheid om: het gevoel van isolement. Zolang we ons niet bewust zijn

van ons alleen-zijn of er geen graten in zien, is er geen probleem. Maar zodra we het gevoel hebben dat we te weinig contact hebben met anderen, of dat anderen niet om ons geven, baant de eenzaamheid zich een weg door ons leven. Lokale gemeenschappen en religieuze groeperingen hebben dat gevoel in het verleden verhuld, nu kijkt het ons recht in de ogen.

Verbinden

De meest voor de hand liggende oplossing is meer sociaal contact: gedachten uitwisselen en verhalen delen. Hierbij spelen sociale media een cruciale rol. Ze kunnen mensen samen brengen, maar mensen ook uit elkaar houden. Het is een cliché, maar daarom niet minder waar.

In *All I have is my phone* scrolt artieste Molly Soda door haar gsm. Ze ligt in haar bed en als kijker zien we haar gezichtsuitdrukkingen voortdurend veranderen. Het is een herkenbare situatie. De wereld zit in het scherm, maar in je kamer ben je alleen. Je zweeft als het ware tussen communicatie en isolement. Pas wanneer je het scherm weglegt en de stilte hoorbaar wordt, word je je bewust van de leegte rondom. Sociale media geven het gevoel alles te kunnen beleven en overal in betrokken te zijn. Ze vormen een il-

lusie van connectie, maar langzamerhand gaan we er zelf niet meer in mee. De confrontatie met de realiteit komt dan des te harder aan.

Dit is zo'n moment waarop eenzaamheid toeslaat, dat het gevoel van alleen-zijn ondraaglijk wordt. Sociale media creëren een schemerzone, contact waarbij je enkel met uitingen van ande-

Communicatie is een van de weinige domeinen waarbij een tussenoplossing in feite niet bestaat

ren in contact komt, niet met de persoon zelf. Er gaat een eenzijdigheid mee gepaard.

Net daarom moeten we ons bewust zijn van ons eigen gedrag: niet werktuiglijk door elkaars *feed* scrollen, maar sociale media gebruiken om contact te leggen en met elkaar af te spreken. Psychiater Dirk de Wachter verwoordde het veelzeggend als 'vel voelen is vreselijk belangrijk'.

Sociale media hebben hun meerwaarde, maar kunnen echt contact niet vervangen. De onlichamelijke communicatie via sociale media vormt de werkelijkheid, idealiseert vaak anderen leven en duwt ons zo verder in een spiraal van eenzaamheid.

Ontbinden

Naast sociaal contact speelt ook alleen-zijn een rol in de omzeiling van eenzaamheid, in ons bestaan in het algemeen. *La solitude c'est ce sans quoi on ne fait rien. Ce sans quoi on ne regarde plus rien.* Zo schreef Marguerite Duras. Alleen-zijn helpt om een persoonlijkheid en een eigen visie te vormen. Het brengt rust en inspireert tot creativiteit.

Er schuilt schoonheid in ons eigen afgesloten wereldje. Het maakt muziek, kunst en literatuur mogelijk, stuk voor stuk manieren om eenzaamheid te overstijgen. Toch hebben ze vaak hun oorsprong in teruggetrokkenheid.

Chloé Op de Beeck beschrijft plantentuinen als plekken waar het fundamentele alleen-zijn draaglijk wordt. Een plek waar we comfortabel leren zijn met ons eigen gezelschap. Zo'n bewuste confrontatie is effectiever dan het gevoel te onderdrukken.

Het is een natuurlijke reflex om mensen op te zoeken wanneer je je eenzaam voelt: de duisternis ontvluchten door in het volle licht te gaan staan. Maar we moeten onze ogen de tijd geven om aan het donker te wennen, onszelf even in de armen nemen. Zo vinden we onze authenticiteit terug.

© Joanna Wils

© Joanna Wils

© Anne-Leen Declercq
door [Anneleen Laeremans](#)

Faktheater – Maxim'O, Politika, Recup en Doc's bar

Maandag 17 tot donderdag 20 februari, 19u00

Nieuwsgierig naar theater, maar is die schouwburg je iets te formeel? Of op zoek naar een excuus om na een lange blok opnieuw je tijd te verdrinken in de fakbar? Twee vliegen in één klap! Onder het motto 'de macht aan het volk' liet 30CC enkele studenten Culturele Studies mee programmeren, met 'Faktheater' tot gevolg. Vier avonden lang spelen (ex-)studenten van LUCA Drama Leuven en KASK Gent de pannen van de fakbardaken – de exacte programmatie vind je terug op 30CC.be.

UR KULTUUR: Gesprek met de regen – OPEK (Grote zaal)

Woensdag 19 februari – 21u00

Op woensdag 19 februari trakteert de Dienst Cultuur van de KU Leuven studenten op een hoogvlieger: met *Gesprek met de regen* weet stadstheater *Het nieuwstedelijk* al enkele maanden lang harten te beroeren. Een ontroerende voorstelling van de hand van theatermaker Stijn Devillé, gratis met cultuurkaart.

Anatomie van de pijn (Lies Pauwels en NT-Gent) – 30CC/Schouwburg

Woensdag 19 februari, 20u00

Nog meer toneel op woensdag, maar nu in de Schouwburg. Regisseur Lies Pauwels zet een leven met pijn (en de pijn in het leven) centraal. Vier podiumkunstenaren kruipen in de huid van mensen die lijden, zowel lichamelijk als mentaal, chronisch of net niet. Een zoektocht naar wat pijn is en doet, hoe het de mens in het leven plaatst.

De Canadese schrijver Douglas Coupland verwoordde het als volgt: *the time you feel lonely is the time you most need to be by yourself*. Hij noemt het *life's cruelest irony*. Het klinkt theatraal, maar eenzaamheid vloeit vaak voort uit vervreemding met onszelf. Op zo'n moment is uitbundig sociaal contact de laatste oplossing: eenzaamheid gedijt ook in drukke plaatsen. Niets is zo isolerend als je alleen voelen in een menigte mensen.

Samen in evenwicht

Het belang van tijd alleen doet uiteraard geen afbreuk aan de diepgaande eenzaamheid die sommige mensen in de maatschappij ondervinden. Afgesloten van vrienden of familie wordt het alleen-zijn gaandeweg afstompemd in plaats van inspirerend.

Daarom moeten we er als maatschappij naar streven iedereen aan boord te houden. Dit doen we niet met sms'jes, maar door elkaar op te zoeken en ons over elkaar te ontfermen. Door elkaar aan te kijken op straat en met elkaar te praten aan de bushalte. Door tijd voor elkaar vrij te maken. We staan in zekere mate alleen in de wereld, maar kunnen elkaar daarin steunen. Ian MacLaren's woorden werden al vaak geciteerd: *Be kind. Everyone you meet is carrying a heavy*

burden.

Sociaal contact en alleen-zijn moeten dus bewust en afgewogen worden beleefd. Met oog voor elkaar en onszelf. Het is een eeuwige zoektocht naar evenwicht. Echt contact impliceert betrokkenheid, een oprechte interesse in elkaar en aanwezigheid om intonatie en gelaatsuitdrukkingen te interpreteren. Zelfs stiltes kunnen dingen blootleggen. Alleen-zijn vereist dan weer ruimte tot nadenken, vrij van afleiding.

Een schemerzone van eenzijdig contact via sociale media heeft geen plaats in het geheel. Communicatie is een van de weinige domeinen waarbij een tussenoplossing in feite niet bestaat.

Deze tweedeling wordt prachtig gerealiseerd in het kunstwerk *Valley* van Karolina Halatek. Als bezoeker loop je door een architecturale constructie van twee parallelle muren die een soort gletsjerkloof creëert. Bij het doorkruisen zijn er twee opties. Ofwel wandel je alleen door de ruimte ofwel kom je iemand tegen. De omkadering zorgt in beide gevallen voor een intense beleving. Ze wekt een lichamelijk zelfbewustzijn op en confronteert je met de aanwezigheid van de ander. Zowel het alleen-zijn als het contact worden diep gevoeld.

Zoals het hoort. ☺

Opening expo Kiluanji Kia Henda – M Leuven

Donderdag 20 februari, 20u00

Museum M verwelkomt op 20 februari een nieuwe tentoonstelling van kunstenaar Kulu-anji Kia Henda, zijn allereerste ooit in België. De kunstenaar kaart graag maatschappelijke kwesties aan, en bij de opening legt hij het je persoonlijk uit, mét gratis receptie: wel even je plekje reserveren op Facebook.

Familie (Milo Rau en NTGent) – 30CC/Schouwburg

Zondag 23 februari, 20u00

In 2007 hangt een volledig gezin zich op in Calais, zonder aanwijsbaar motief. Regisseur Milo Rau, artistiek leider van NTGent, gaat op zoek naar antwoorden, samen met acteurs An Miller en Filip Peeters. Met hun dochters zetten ze het publiek aan het denken, over leven, zin en onzin, in een aangrijpende voorstelling over het familiedrama.

Depot Café: RAMAN – Foyer (Het Depot)

Maandag 24 februari, 20u00

Het Depot biedt het Gentse trio RAMAN op 24 februari een podium. Zij voorzien je van alternatieve rock-'n-roll die aanleunt bij blues en roots. Bereid je alvast voor op rauwe emotie, een no-nonsense gitaargeluid en een stem die je nooit meer loslaat. Het concert is gratis, dus is dit een uitgelezen kans om je nieuwe favoriete band te gaan ontdekken.

UR KULTUUR: And Breathe Normally – Cinema ZED

Donderdag 27 februari, 21u15

Je kan met cultuurkaart gratis gaan kijken naar de vertoning van *And Breathe Normally*, een film die veel lof en prijzen oogstte, onder andere tijdens het Afrika Filmfestival 2019. Cinema ZED organiseert trouwens na de voorstelling een Q&A met de Belgische actrice Babetida Sadjo, die de rol van Adja vertolkt.

Artefact – STUK

Tot 1 maart

Deze *Veto* staat er bol van, dus veel woorden moeten we niet meer vuilmaken aan Artefact. Er is natuurlijk de expo over eenzaamheid, maar aanvullend verwent STUK haar bezoekers met een uitgebreid programma aan concertavonden, clubnights, lezingen, films en workshops. Bekijk het volledige programma op www.stuk.be!

artikel > 'Met een thema als eenzaamheid zou het zonde zijn om de stad niet als canvas te gebruiken'

Artefact zwermt uit in Leuvense straten

Ze zijn met vijf, de artiesten die kunstencentrum STUK heeft opgetrommeld om Artefact ook buiten de museumzaal te brengen. Het jaarlijks festival palmt deze editie namelijk ook de Leuvense straten in.

© Eva Cardon

door [Mathieu Lonbois](#)

Eenzaamheid is overal, en binnenkort misschien zelfs op je kotgevel. De jaarlijkse expo Artefact, die vorige week donderdag van start ging, lanceert dit jaar een posteractie. Daarbij kan je een fotoposter van artiest Ief Spincemaille's project *Kiss Me* gratis ophalen in STUK. Op de foto's staan twee kussende mensen, met een spiegel over hun neus tussen hen in. In één beeld verenigt het de tegenstelling tussen narcistisch individualisme en ons snakken naar connectie. Hang je zo'n poster aan je raam, dan maak je zelf deel uit van Artefact.

Dat is niet de enige manier waarop STUK de Leuvense binnenstad nog actiever wil betrekken bij de expo. Nog vier andere projecten zijn her en der verspreid in Leuven. Minstens één daarvan zal ook na de expo blijven: straatkunstenaar Biser werkt in zijn thuisstad aan een kunstwerk, een gigantische muurschildering in de Maria Theresi-straat, vlakbij het station.

In het Grasmushof zie je elke dag een ánder kunstwerk: Ephameron maakte een reeks van achttien aquarelschilderijen, eentje voor elke dag van het festival. Die komt ze 's ochtends zelf ophangen. 'Op de schilderijen onderzoek ik de band

tussen moeder en kind', vertelt de kunstenaar. 'Moederschap verandert je relaties, het neemt je vrijheid en flexibiliteit weg. Daardoor krijg je te maken met een nieuw soort eenzaamheid, maar tegelijkertijd ook een nieuw samenzijn. Als moeder ben je nooit meer echt alleen.'

De aquarellen werden uitvergroot tot zo'n 4 op 2,8 meter en lijken net reusachtige aanplakborden. Een bewuste keuze volgens Karen Verschooren, curator van Artefact: 'Het boek *The lonely city* van Olivia Laing was een inspiratie voor de aanplakborden. Lang verspreidt op die manier ook kunst in de publieke ruimte. Het zou zonde

'Met een thema als eenzaamheid zou het zonde zijn om de stad niet als canvas te gebruiken'

[Karen Verschooren](#), curator van Artefact

geweest zijn om met een thema als eenzaamheid in de stad, de stad zelf niet te gebruiken.' We moeten dus niet élk jaar Artefact op straat verwachten: 'Het is geen format keuze, wel een thematische', aldus Verschooren.

Denise Vandevort, Leuvense schepen van Cultuur, is enthousiast over het project: 'Mensen die in een expozaal rondlopen, heb je meestal al voor cultuur gewonnen. Nu wordt ook een ander publiek onverwacht geconfronteerd met kunst, en bereikt de dialoog over eenzaamheid ook hen.'

Hans Geyens kiest voor installatiekunst met rioolbuizen aan een huis in de Frederik Lintsstraat, en het talig kunstwerk van Siemen Van Gaubergen prijkt in helle neonlichten op het binnenplein van STUK. Het kunstencentrum zelf heeft wandel- en fietstochten uitgestippeld om alle werken buiten de zaal ook te bekijken. Dat kan nog tot 1 maart, het einde van het festival.☺

interview > Navraag met Xavier Taveirne, radio- en televisiepresentator

'Eenzaamheid heeft duizend-en-één gezichten, wij hebben er zestien laten zien'

Eenzaam lijkt Xavier Taveirne niet als je hem door de gangen van de VRT ziet wandelen, her en der collega's begroetend in het West-Vlaams. Toch is dat precies waar zijn laatste programma over gaat.

door [Remo Verdickt](#) en [Emiel Roothoof](#)t

In *Eenzaam* volgde Taveirne zestien mensen enkele weken lang om Vlaanderen te tonen hoe eenzaamheid mensen van alle leeftijden en achtergronden kan treffen. Hoewel hij een interview-stop had ingelast, kregen wij nog de kans hem te interviewen.

Vanwaar de aanzet voor dit programma? Was het uw eigen idee of bent u door iemand benaderd?

Xavier Taveirne: 'Het was mijn eigen idee, omdat ik steeds vaker mensen zag die aan het worstelen waren met iets. Ze vonden geen aansluiting, droegen een soort frustratie met zich mee. Ik maak daarbij wel het onderscheid tussen alleen zijn en je eenzaam voelen. Mensen kunnen zeer goed alleen zijn, dat is nog geen eenzaamheid. Of je kan ook omgeven zijn door tientallen mensen en je toch eenzaam voelen.'

'Maar toen ik die echte 'eenzaamheid' begon af te lijnen, merkte ik wel dat ik het steeds vaker tegenkwam. Het zit op heel veel plaatsen, veel mensen hadden het nog niet noodzakelijk voor zichzelf zo benoemd maar kwamen wel in de gesprekken met ons tot de constatering dat ze er misschien wel een vorm van in zich droegen.'

'Zo zijn we rond de tafel gaan zitten om te kijken hoe we daar een televisieprogramma over konden maken, en hebben we een oproep tot getuigenissen gedaan in maart. Aan de reacties voelden we dat het iets was wat duidelijk bij veel mensen een snaar raakt. Daar moesten we verder mee gaan.'

Denkt u dan dat u minder reacties zou hebben gekregen tien of twintig jaar terug?

'Twintig jaar geleden was ik achttien, ik weet niet of de maatschappij er toen klaar voor was om over eenzaamheid te praten. Ik vind dat moeilijk giswerk. Daarvoor was ikzelf niet genoeg aanwezig in die maatschappij omdat ik een zeer teruggetrokken puber was.'

'Ofwel ben ikzelf geëvolueerd als persoon, waardoor ik mijn empathische ik wat verder ontwikkeld heb en meer ontvankelijk ben voor signalen die ik oppik, ofwel is het inderdaad zo dat het eenzaamheidsgevoel er meer is dan vroeger. Ik vermoed een combinatie van de twee.'

'In de jaren 90 waren er natuurlijk geen sociale media, en net via die kanalen heb ik heel veel reacties binnen gekregen'

Zijn die eigen ervaringen uit uw pubertijd in het programma aanwezig?

'Ik vond dat het programma absoluut niet over mij moest gaan. Ik weet ook wel dat als je zelf met het idee voor een programma afkomt, je moet uitleggen waarom je dat doet. Er moet ook een aanleiding zijn. Maar in het programma zelf was ik allerm minst belangrijk. De mensen en hun verhalen waren van tel, en wat je daar maatschappelijk mee wil doen. Ik was een soort lijm en de rode draad voor die verhalen.'

'Mijn vraag is altijd geweest om zoveel mogelijk buiten beeld gehouden te worden. Soms ben je nodig in beeld omdat je merkt dat hoe dichterbij je bij iemand zit, hoe persoonlijker het gesprek wordt. Toch wilde ik net zoals bij *Voor De Mannen* (waarin Taveirne in gesprek gaat met de eerste generatie mannen die zich als homo durfde te outen, red.) zoveel mogelijk op de achtergrond staan. Omdat het echt niet over mij gaat. Het gaat over de verhalen die we daar vertellen.'

'Ik ben eenzaam geweest, maar nooit structureel'

'Voor een stuk zit er wel een persoonlijk verhaal in. Ik heb momenten van alleen zijn en van beperkte eenzaamheid gekend, maar geen structurele eenzaamheid. De verhalen die we hebben laten zien beschouw ik als structurele eenzaamheid: eenzaamheid die er elke dag is, waarmee je opstaat en gaat slapen, die als een donker beest in die kamer, soms groot, soms klein, maar wel altijd aanwezig is. De eenzaamheid of het alleen zijn dat ik in mijn leven gevoeld heb, waren kortere periodes; daar kwam ook altijd wel een einde aan. Ik denk dat de meeste mensen die wij gesproken hadden het gevoel hebben dat dit voor altijd is.'

Waarom specifiek de keuze deze zestien mensen te volgen?

'We hadden veel verschillende verhalen nog aan bod laten komen, maar wat voor ons belangrijk was, was diversiteit. We lieten evenveel mannen als vrouwen aan het woord en met verschillende achtergronden. Eenzaamheid heeft duizend-en-één gezichten, wij hebben er zestien laten zien, die allemaal een stukje van het verhaal afdekken. Dat gaat over partners, mantelzorg, structurele eenzaamheid omdat je niemand rond jou hebt als jongere, over al je vrienden zien sterfen en zelf niemand meer hebben omdat je ouder bent, over misbruik enzovoort.'

'Eenzaamheid heeft zoveel aanleidingen. Daarom hebben we ervoor gekozen om zestien verhalen te laten zien die eigenlijk met elkaar niet zo heel veel te maken hebben, maar waar je als je zo allemaal naast elkaar legt wel eenzelfde eindgevoel hebt: die eenzaamheid, dat alleen zijn.'

Hoe lang hebt u aan het programma gewerkt?

'We zijn een jaar geleden begonnen. We hebben eerst twee maanden onderzoek gedaan over het onderwerp zelf, om dan tot de conclusie te komen dat er gewoon niet veel aan te snappen valt want er zijn duizend-en-één aanleidingen, duizend-en-één oplossingen en duizend-en-één mensen. Met dat in het achterhoofd wisten we wel dat als we het zouden laten zien, we ons niet moesten concentreren op een bepaalde niche. Mijn vermoeden werd bevestigd: het zit overal, zowel bij jong als bij oud.'

'We kennen allemaal de oude man of vrouw naast de sanseveria in het rusthuis. Dat is voor veel mensen eenzaamheid. De eerste aflevering toonde echter eenzaamheid bij jongeren. Mijn ouders zeiden achteraf: "Die zijn toch niet eenzaam? Dat komt nog wel goed, dat zijn jonge mensen." Maar wat wil je natuurlijk niet horen als je jong bent? "Het komt wel goed." Nee, je zit daar nu mee en je hoopt dat het later nog goed komt, maar dat is niet wat je nu wil horen.'

WHeeft u nu nog contact met de deelnemers van het programma?

'Met een aantal mensen. Ik laat dat vooral bij hen liggen. Ik vind het moeilijk om mezelf nu een vertrouwenspersoon te noemen. Ik denk wel dat ik hun vertrouwen heb gegeven en het gevoel dat ze bij mij veilig hun verhaal konden doen, dat wil ik ook zo houden. Daarom probeer ik zo algemeen mogelijk te praten over de mensen uit het programma. Ik wil niet dat zij dan ineens iets lezen hier en zich afvragen wat ik allemaal over hen aan het vertellen ben.'

'Maar mijn mailbox en gsm staan open voor iedereen. Sommige mensen hebben daar nood aan. Soms mailen ze met andere mensen van de redactie van De Chinezen (*productiehuis Eenzaam, red.*), soms met mij. Ik zal er altijd zeker op antwoorden. Als je dit soort programma maakt, kan je niet gewoon even met je camera binnen vallen: "Hey, vertel me eens over je eenzaamheid? Oké ciao'kes, we sturen je de montage nog door, tot nooit meer." Dat is gewoon niet zo netjes.'

Heeft u veel reacties gekregen van kijkers?
'Gigantisch veel, en tot op vandaag eigenlijk. Ik ben over niets zo vaak geïnterviewd of aangesproken als over dit programma. Dat is heel fijn maar heeft wel tot gevolg dat de nazorg van het

programma tijd vergt. Ik probeer iedereen te beantwoorden en moest daar echt een dag per week voor vrij maken om de hele dag antwoorden te sturen. Je wil mensen die hun verhaal vertellen dan ook niet louter sturen: "Bedankt voor uw re-

'Ik ben over niets zo vaak geïnterviewd of aangesproken als over dit programma'

actie, tot later." Nee, je wil echt aangeven dat je het gelezen hebt en een persoonlijk antwoord geven. Je kan het natuurlijk niet oplossen. Maar die reacties blijven wel komen.'

'We waren ons zeer bewust van het feit dat met dit programma niet alles miraculeus opgelost ging zijn of dat het beleid het euvel onmiddellijk ging vastpakken en er vanalles mee ging doen - net omdat het zo complex is en de politiek het daar heel moeilijk mee heeft. Wat doe je met eenzaamheid? Uiteraard vindt iedereen het heel jammer, eenzaamheid polariseert niet hé (*lacht*). Je wil niet te betuttelend of belerend zijn, maar tegelijkertijd is het ook moeilijk om er algemeen beleid rond te maken. Ik denk dus: lokale initi-

atieven, hoe meer hoe beter. Dat je daar wel iets mee in gang krijgt. Of we met het programma veel in gang hebben gezet, weet ik niet. Maar we hebben wel veel mensen anders doen kijken naar eenzaamheid.'

'Als ik een mail krijg van iemand die mijn programma heeft gezien en zegt dat hij al twee maanden niet meer in het rusthuis geweest was en dat nu gedaan heeft met een huilende oma in zijn armen, dan denk ik: fijn, het heeft een impact gehad. Hetzelfde wanneer een jongen zegt dat hij gisteren aan zijn ouders verteld heeft dat hij op mannen valt, daar met hen de hele avond over heeft gepraat en ze dan samen *Voor De Mannen* gekeken hebben.'

'Net omdat we die impact hebben, moeten we ook goed nadenken over hoe je er verstandig mee omgaat. Als ik elke dag in *De Ochtend* een mening over van alles heb, zal de devaluatie van mijn mening snel gebeurd zijn. (*lacht*) *Nobody cares* wat

ik elke dag te vinden heb. Dus als je echt een mening hebt, doseer het goed en zeg het dan. Voor de rest denk ik dat je als journalist met open blik naar de wereld moet kijken en naar wat er nu aan het gebeuren is, maar ook naar wat er achter het nieuws zit.'

Hoe heeft de bekendheid na het winnen van De Slimste Mens ter Wereld u geaffecteerd op het vlak van eenzaamheid?

'Ik ben er niet eenzamer door geworden. Het heeft er wel voor gezorgd dat ik nu meer terugplooi op de mensen die al in mijn leven waren. Ik besef nu beter dat mijn vrienden en familie echt heel goede en fijne mensen zijn. Ik merk ook wel dat ik minder buitenkom, minder ga dansen. Nu, ik ga wel op café en op restaurant. En dan zijn het vooral de mensen rond mij die zien dat iemand mij herkent.'

'Als ik niet knik naar mensen op straat, ben ik een lul. Als ik wel knik, denken ze: hier de BV, hij is herkend hoor'

'Wat er wel is gebeurd, is dat ik nu minder oogcontact maak op straat. Nu zie ik mensen kijken, zich omdraaien, nog eens kijken en dan vraag ik me af wat te doen. Moet ik knikken? Moet ik niet knikken? Als ik niet knik, ben ik een lul. Als ik wel knik, denken ze: hier de BV, hij is herkend hoor. *You can't win it*. Dus wandel ik maar met een vage blik over straat.'

Heeft u dat altijd al gehad, dat u zich zo op de achtergrond houdt?

'Nu gaan mensen denken: o hier, de bescheiden. Daar heeft het ook niet mee te maken, want als ik heel bescheiden zou zijn, zou ik nooit voor de camera of achter de microfoon kruipen, want bij elke mediamaan of -vrouw zit er ijdelheid.'

Maar u wilt wel af van dat label van Bekende Vlaming?

(*Een luistervinkende VRT-directeur Informatie grinnikt: 'Hij is zó populair. Xavier is heel belangrijk voor ons, hé.'*)

(*lacht*) 'Dat is heel lief. En die zeggen dat niet zo vaak, dus het is fijn eens te horen dat je belangrijk bent voor dit huis.'

'Ik ben bekend geworden door wat ik doe. Door radio, door TV, door *De Slimste Mens*. Maar ik quiz gewoon super graag, dus dat was niet om bekend te worden. Voor mij was dat gewoon een toffe quiz en ik heb daar ook met veel plezier aan deelgenomen. Ik had er evengoed in één aflevering uit kunnen liggen.'

Nu bent u wel heel bescheiden.

'Tja, je hebt een paar gelukskes gehad, dat hoort ook bij die quiz. Je gaat geen tien afleveringen door als je niets weet, dat is ook zo. Maar ik denk dat ik bekend ben door mijn journalistiek werk. Enfin, dat hoop ik toch. En voor mij is dat oké. Ik kan die twee ook perfect met elkaar rijmen. Maar net omdat je daardoor al wat bekender bent, bestaat het gevaar dat je belangrijker wordt dan het programma dat je maakt. En in sommige gevallen is dat goed: als je bijvoorbeeld entertainment maakt, dan kijken mensen voor de presentator, voor diegene die het vastpakt. En ik heb daar ook ontzettend veel respect voor.'

Wat voor programma's zou u zelf nog graag willen maken?

'Ik zou graag eens de meest gehate mensen uit ons land of wereldwijd volgen en interviewen. Dat intrigeert mij: wanneer je als individu gehaat wordt door iedereen, wat dat met je doet, waar dat vandaan komt. Ik vind dat een boeiend gegeven.'

Waarvan denkt u dat die fascinatie komt?

NAVRAAG

© Anne-Leen Declercq

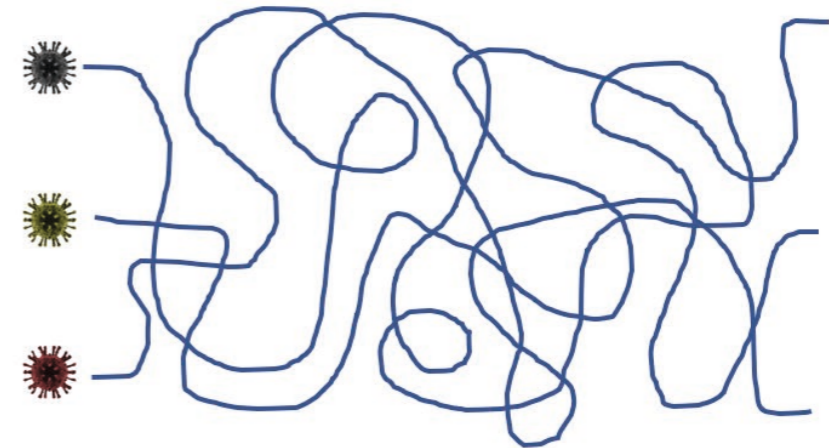

© Anne-Leen Declercq

需要休息一下嗎？
預訂回程武漢地區！

Deze student is de weg kwijt geraakt vanuit China naar Leuven. Help jij hem het juiste pad te kiezen?

Recht tot antwoord

In het artikel "Regelkundig hindernissenparcours houdt vluchtelingen weg van de KULeuven" gepubliceerd in het VETO-nummer van 12 november 2019 wordt het geringe aantal studenten aan de KULeuven die een statuut (kandidaat of erkend) vluchteling hebben, aangekaart.

In het bewuste artikel wordt het aangekaarte probleem deels toegeschreven aan de taalopleidingen van de CVO's, die onvoldoende voorbereiden op het benodigde taalniveau voor het Hoger Onderwijs, in tegenstelling tot de taalcentra verbonden aan de KU Leuven, die een veel meer gerichte opleiding hebben.

Er wordt verder vermeld dat de kostprijs voor een cursus Nederlands voor anderstaligen in de taalcentra verbonden aan de KU Leuven veel hoger is dan in een CVO, maar dat er een financiële tegemoetkoming van de VDAB is voorzien.

We betreuren de denigrerende wijze waarop er naar het CVO-aanbod verwezen wordt, evenals de inhoudelijke veralgemeningen en de incorrecte financiële informatie.

De kostprijs voor een cursus Nederlands voor anderstaligen hangt niet af van de eventuele band met de KU Leuven, maar wordt wel beïnvloed door subsidiëring door de overheid. Taalopleidingen in CVO's zijn gesubsidieerd door de overheid. Voor de opleidingen Nederlands voor anderstaligen gelden er in de CVO's dan ook zeer voordelige prijzen en vaak volledige vrijstellingen van inschrijvingsgeld.

Bovendien sluit de VDAB samenwerkingsverbanden met talrijke taalcentra, ook met CVO's en CBE's. Financiële tegemoetkoming vanwege de VDAB blijft dus allerminst beperkt tot taalcentra verbonden aan de KU Leuven. Het betreft telkens

een heel beperkt aantal cursussen van het totale aanbod van de betrokken instellingen en is dus zeker geen algemene regeling voor het gehele aanbod.

Tenslotte zijn er meerdere CVO's in Vlaanderen die een samenwerkingsverband met een universiteit hebben en desalniettemin CVO-tarieven hanteren.

Het CVO-opleidingsaanbod Nederlands voor anderstaligen is onderhevig aan externe kwaliteitsinspectie. Het is conform de opleidingsprofielen die de overheid oplegt en behoeftegericht. Ook cursisten met een educatief perspectief komen er aan hun trekken en kunnen er dus voor bereid worden in de aanloop naar hogere studies aan de KU Leuven of in een andere instelling voor hoger onderwijs.

Centrum voor Levende Talen, Leuven

Naschrift van de redactie

Het artikel kaartte de diverse hindernissen aan die vluchtelingen ervan weerhouden om hun studies te kunnen starten aan de KU Leuven. Wij spraken in het kader hiervan met diverse experts binnen de Associatie KU Leuven om een zo genuanceerd mogelijk beeld te kunnen schetsen van deze complexe problematiek.

Het bovenstaande recht tot antwoord weerspiegelt niet de inhoud van het artikel, waarin wij de volgende stelling van An Peeters aanhaalden: "De

taalcentra verbonden aan de KU Leuven hebben een veel meer gerichte opleiding. Hoewel die ook veel duurder is, wordt daar volgens Peeters financieel aan tegemoet gekomen in samenwerking met de VDAB." Dit impliceert noch dat er geen overheidssubsidiëring is voor de opleidingen van het CVO, noch dat er geen financieel samenwerkingsverband is tussen het CVO en de VDAB.

Overigens betreuren wij dat het CVO niet vermeldt in hun antwoord dat het gaat om de geci-

teerde opinie van de gecontacteerde experts, wat de indruk wekt dat wij hun meningen zouden hebben gepresenteerd als louter feitelijke vaststellingen.

Helaas weigert het CVO om verder met ons in dialoog te gaan in kader van een interview over het taalonderwijs voor vluchtelingen in Vlaanderen.

Veto zoekt talent. Kom naar de kennismakingsavonden, 18 februari om 20u of 20 februari om 18u bij Veto (Minderbroedersstraat 10). Of leer ons kennen tijdens onze redactievergadering. Elke donderdag om 19 u.

Nog niet uitgelezen?

LEES VERDER OP VETO.BE

colofon

Interview met islamkenner Olivier Roy

Ana Van Liedekerke
hoofdredacteur
ana@veto.be

Lien De Proost
redactiesecretaris
lien@eto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tj@veto.be

Daan Delepaul
redacteur sociaal
daan@veto.be

Pieter Jaspers
redacteur internationaal
pieter@veto.be

Mathilde Dams
redacteur student
mathilde@veto.be

Benno Debals
redacteur onderzoek
benno@veto.be

Margot Delaet en Mathieu Lonbois
redacteurs cultuur
margot@veto.be
mathieu@veto.be

Arne Van Laetem
eindredacteur
arne@veto.be

Jan Costers
redacteur KU Leuven
jan@veto.be

Anne-Leen Declercq
redacteur beeld
anneleen@veto.be

eindredactie Arne 'een buitensporig gebruik van naar-toe' Van Laetem, Arthur 'voor in Joker interessante maatschappijkritiek te zien' Hendrixx, Benno Debals, Mathilde 'eenzaam zijn' Dams, Sjaak Tromp Meesters, Tijs 'bachelorvakken meenemen naar je master' Keukeleire **vormgeving** Lien De Proost, Ana Van Liedekerke **cover** Anne-Leen Declercq **schrijvers** Mikhail 'voor je idiote opinies over prachtfilms overal te forceren' Efimenko, Thomas 'stomme colofonvragen stellen' Maes, Elien D'hoore, Ana Van Liedekerke, Mathilde Dams, Benno 'West-Vlamingen' Debals, Emiel Roothoof, Tijs Keukeleire, Pieter Jaspers, Anneleen Laeremans, Joanna Wils, Mathieu Lonbois, Remo 'studenten Nederlands die quarantaine niet kunnen spellen' Verdickt, Daan 'het gebruiken van "ok boomer"' Delepaul **fotografen** Maarten Van Malcot, Anne-Leen Declercq **illustratoren** Kaylan Saro, Mo Bourgeois, Frank Claikens, Joanna Wils, Anne-Leen Declercq, Kaat De Beule **KU Leuven** Jan Costers **TVeto** Frank Claikens, Philip Lammens

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.

Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze RV, elke donderdag om 19u op de tweede verdieping in de 's Meiersstraat 5; of stuur een mailtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag: 'Waarvoor zouden ze mensen eigenlijk ook wel in quarantaine mogen steken?'

Humane Wetenschappen offert collecties op voor leercentra

Man krijgt één jaar cel voor gewelddadige roof studentenlint

Ontdek de opleidingen na je bachelor of master

VERDER
STUD ▶▶ **R**
BEURS

Zaterdag 22 februari 2020 | 10-16 u.
Universiteitshal, Leuven

Info en inschrijven: www.verderstudeerbeurs.be

ASSOCIATIE
KU LEUVEN

KU LEUVEN

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

THOMAS
MORE

UCLL
HOGESCHOOL

vives
hogeschool